

Aspre i Pla

Revista Municipal

Juny 2018

La Tallada · Tor · Marenyà · Canet

Núm. 21

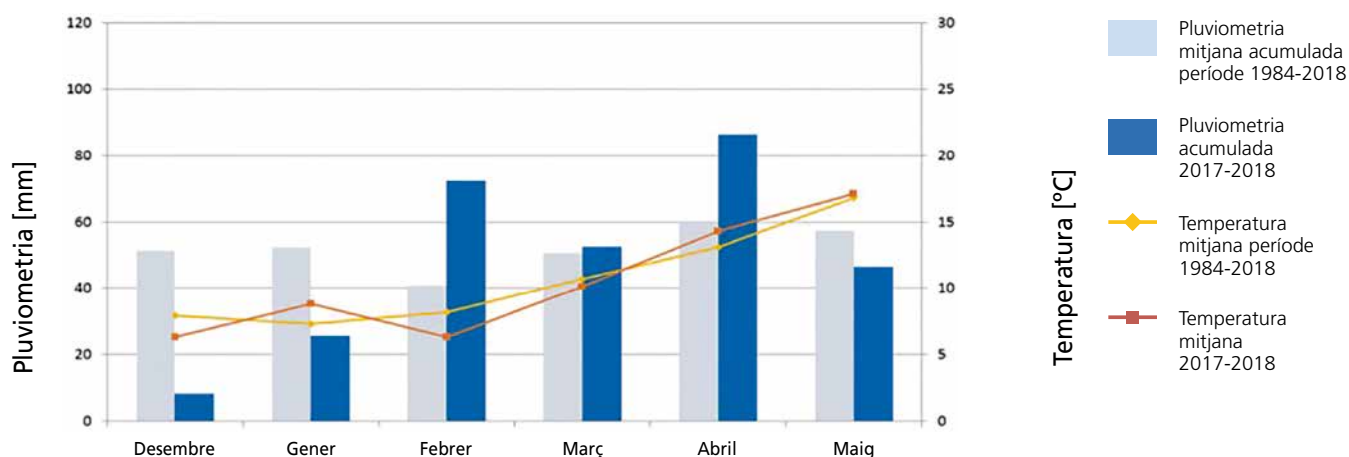
Meteorologia

	Temperatura mitjana període 1984-2018	Temperatura mitjana 2017-2018	Pluviometria mitjana acumulada període 1984-2018	Pluviometria acumulada 2017-2018
Desembre	7,9	6,3	51,3	8,2
Gener	7,3	8,8	52,2	25,5
Febrer	8,2	6,3	40,8	72,3
Març	10,7	10,1	50,6	52,6
Abril	13,1	14,3	59,6	86,4
Maig	16,8	17,1	57,2	46,4

Estació Experimental Fundació Mas Badia (IRTA)
Ctra. de la Tallada s/n
17134 - La Tallada de l'Empordà
Tel: 972 78 02 75
Fac: 972 78 05 17

DIAGRAMA OMBROTÈRMIC // LA TALLADA D'EMPORDÀ 2017-2018

Demografia

segons les dades que consten al padró d'habitants:

NAIXEMENTS (des de desembre de 2017):

Cap

Habitants empadronats: 471

DEFUNCIONS (des de desembre de 2017):

Carmen Blanch Ribot

Joan Hereu Comas

Àngela Vila Nadal

Ajuntament de
la Tallada d'Empordà

Amb col·laboració de:

Diputació de Girona
221 MUNICIPIS

Edita: Ajuntament de la Tallada d'Empordà

Disseny i maquetació: Martí Riu

Correcció: Violeta Roca

Impressió: Impremta Pagès

Dipòsit legal: GI-351-2009

Continguts

Meteorologia	2
Editorial	3
Fets i gent	4
La Colla del Sinofós	8
Medi ambient	13
Apunts del natural	16
Arran de terra	18
Llibres a escena	21
Club de lectura	22
Educar	24
Racó jove	28
Història	31
Música	34
L'enquesta	38
Salut	40
Participació	42
Parlem bé	43
Per pensar	44
Obrim boca	47

Aspre i Pla

Número 21 Juny 2018

CONSELL DE REDACCIÓ:

Antoni Fernández Sandoval, M. Dolors Guàrdia, Joan Lorenzo, Roser Bagué Paretas, Míriam Pagés, Margarita Vidal, Cati Moreno, Ultano Gómez, Núria Abulí, Elisabeth Cruz, Ramon Casares i Abril Sais.

FOTO DE PORTADA:

AUTOR: Antoni Fernández

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

Totes les entitats culturals municipals

Editorial

Plou i fa sol

(...) El sol és aquí,
entre la rosa i el molí.
Matinet matí,
les bruixes es pentinen.
El sol és aquí.
Ai! Que es menja la calitja!

Cançó després de la pluja
Bartomeu Rosselló-Porcel

Gira la roda del temps amb alts i baixos. Després d'una primavera plujosa, una meravella de verds i vida, l'estiu no s'acaba de decidir a treure el nas. Plou, però encara no fa prou sol. Per als nois i noies, les vacances tot just encetades porten una promesa de llibertat que als més grans els costa de fruir perquè algunes bruixes massa que es pentinen. Mirant enrere, el panorama és lúgubre: exilis i presó, agra divisió. Mirant el present, la normalitat pretesa és tan insatisfactòria que només amb un escriure d'esperança resistent podem mirar el futur. Certament, hi ha hagut algunes alegries col·lectives —poques—; potser s'entreobren algunes escletxes, però romanen moltes incerteses i massa humiliacions.

E la nave va, malgrat tot. La rotonda de l'«empalme» va prenent forma i —esperem-ho— ens estalviarà uns quants disgustos. La futura placeta de l'U d'Octubre ja està reformada i concentra els jocs dels més petits. Sembla que s'ha desencallat el pressupost per acabar el col·lector massa temps aturat.

I torna *Aspre i Pla* amb novetats sucoses, records del passat i problemes del present, retrats, crònica i pensament. En aquest número dediquem dos articles als més joves parlant de l'afició a la música i de la vida a l'Institut. I l'enquesta habitual, aquest cop sobre l'oci, que no és la mandra sinó les altres activitats. També prenem la mesura a la pluja: diríeu que plou menys que abans? No deu ser per aquest any 2018. En tot cas, sortireu de dubtes en aquest número. Tenim història dels costums recents amb la memòria dels casaments de fa mig segle. Els apunts del natural ens porten una dona de gran personalitat. I les pomeres del pla ens expliquen la seva història. Fruïta sana per a una alimentació saludable, com podem llegir en la secció de salut. I els 150 anys del naixement de Pompeu Fabra. I encara els fets de la nostra gent i les seccions habituals de llibres, cuina, meteorologia i demografia. En la revista també hi trobareu una reflexió sobre què podem entendre per progrés. Per força cal replantejar-nos si la idea incontestada que unia la ciència, la tecnologia i la prosperitat ens ha fet realment millors.

En fi, un número que demana una mirada atenta i una lectura reposada que esperem que us complagui.

Mentrestant tenim Sant Joan a sobre amb foc, coques i festa a l'aire lliure. Les festes majors ja assagen saraus i trobades familiars. Firaires i músics s'han posat en camí i s'acosten amb aires melodiosos i perfums de llepolies. La festa és vida, encara que no tota la vida sigui festa. I amb aquest pensament de pa sucacat amb oli —un plat que aviat figurarà en la nostra secció gastronòmica—, la redacció d'*Aspre i Pla* us desitgem un bon estiu i us emplacem a retrobar-nos per Nadal.

LA REDACCIÓ D'ASPRE I PLA

Canet menja, recorda i rep visites

A Canet cacem espàrgols.

Calçotada.

I ens els mengem.

Cargolada.

Arrossada de Dilluns de Pasqua.

Visita del Sr. Bisbe de Girona pel Dilluns de Pasqua.

L'Espai Canet fa un any!

Sant Jordi.

FOTOS: MARTA CORDONET

Cinc moments a la Tallada

Caga tió...! 24 de desembre davant de l'ajuntament.

La quina del dia de Nadal.

A veure, a veure!

Apoteosi del Rei Negre. 5 de gener.

Nens, nenes i Reis. 5 de gener.

FOTOS: MARIA TERESA GIRONÈS

Diumenge 19 de maig es va celebrar un any més la festa d'homenatge de la gent gran del municipi amb una missa i un dinar de germanor.

Les persones més grans homenatjades van ser la Dolors Nierga Güell, que té 98 anys i és veïna de Tor, i en Joan Rofas Boira, que té 93 anys i es veï de la Tallada.

Cafeteria
Esmorzars de Froquilla
Servei de Carta
Menú diari
Habitacions

C/ Girona, 20 - Tel. 972 780 136 - 17142 VERGES (Girona)
hostalalberana@restaurant.cat

El xai pasqual i el dia de la mare

El xai pasqual, una tradició que a Tor es manté ben viva: cada any surt més bo!

El primer diumenge de maig vam homenatjar les nostres mares, una festa oberta a tot el municipi, sempre plena d'emotivitat i bona taula.

FOTOS: MONTSE PARETA

C/ La Bisbal a Figueres, s.n. (C/31, Km 359)
17134 La Tallada d'Empordà GIRONA

Shaun Jennings mobile: (0034) 629 743 327
director tel/fax: (0034) 972 780 638
email: info@icasl.net

Servei de bugaderia i Venda de mòduls

jardins marc
construcció i manteniment

Marc Costey Romans
tel. 617157437 - 972 78 03 05
plaça de l'església 1, Marenyà
La Tallada d'Empordà 17134 (Girona)

Tel. 972 780 524

www.materialia.cat

info@materialia.cat

materialia materials de
construcció

Aixetes • Lavabos • Mobles de bany • Sanitaris • Dutxes • Mampares • Spas
Saunes • Paviments • Revestiments • Mosaics • Pedra natural • Parquets

Arriba el dia: el casament

Segon capítol de les memòries de la Colla del Sinofós. Si en el número anterior parlàvem del festeig, ara ens endinsem en el matrimoni.

*Els nostres somnis i anhels
són com dos camins que es troben
dins la joventut de mel
i amb una abraçada omplen
el seu pot de caramels.*

Amb aquest petit poema podria definir el que han expressat les dones de la Colla del Sinofós quan explicaven el seu casament.

L'amor, la il·lusió i el desig d'estar junts aclaparava la seva vida inexperta en plena joventut. Què sabien de la vida? Treballar a casa ajudant els pares, germans i avis en tot tipus de feines, anar al camp, si convenia, cuidar el bestiar, mantenir la casa neta, rentar i planxar la roba, aprendre a cosir i preparar l'aixovar pel dia que es casessin. Sabien que la família és el pal de paller, i que elles, a partir d'aquell dia, en començarien una, però poc sabien de com seria, de què els esperava en aquesta nova etapa de la vida.

L'enamorament del festeig il·luminava els seus ulls, i la il·lusió del casament i viatge de noces omplia el seu somni i la lluna de mel.

Nosaltres, les dones de la Colla del Sinofós, refrescarem la memòria i us explicarem com va ser el nostre casament i el viatge de noces.

Preparació del casament

Les noies ja feia molt de temps que ens preparàvem per quan arribés el dia. Les nostres mares ja ens ensenyaven a fer les feines de la casa, i també anàvem a cosir per aprendre a ser bones mestresses de casa. Fèiem l'aixovar, que consistia a confeccionar la roba personal i la de la llar: llençols, tovalloles, camises de dormir, vestits, roba interior, pentinadors (peça de roba fina, que es lliga al coll amb un nus i cau per damunt de les espatlles, per protegir el vestit dels cabells quan et pentines) i la *mañanita* (peça de roba, normalment feta de llana, que es lliga al coll amb un nus, i penja per damunt les espatlles fins a mitja esquena, que serveix per abrigar-te. S'utilitzava damunt de la camisa de dormir, per

Foto de casament de la Paquita Cubert i en Joan Ribot, de Canet.

exemple, quan alletaves el nadó de nit). De fet, podríem dir que era part del dot que la nostra família aportava a la família del marit, perquè érem nosaltres qui ens incorporàvem a la família del marit. En algun cas, quan la noia era pubilla i hereva del patrimoni familiar, el marit fadrister era qui aportava un petit aixovar (molt petit, perquè de vegades era la seva roba de vestir i prou).

Els llençols, estovalles i altres peces de roba de la llar tenien les inicials del nom brodades a mà o màquina, amb boniques puntes. Els llençols eren de cotó blanc. Les mantes també formaven part de l'aixovar; en teníem de cotó per a mig temps, i de llana amb el rivet de seda per a l'hivern. El cobrellit i l'edredó de llana solia ser del mateix color tot fent

Sabien que la família és el pal de paller, i que elles, a partir d'aquell dia, en començarien una, però poc sabien de com seria

conjunt, confeccionats amb una roba setinada dibuixant flors. De vegades, si l'economia de la família ho permetia, disposaven d'unes butaques o cadires folrades amb la mateixa roba.

Els mobles de l'habitació, llit, tauletes, tocador amb mirall, cadires o butaques es compraven per a l'ocasió, és a dir, ho estrenàvem tot. Al capçal del llit no hi podia faltar la imatge del Sant Crist. El cost dels mobles solia anar a càrrec del nuvi, o bé a mitges.

Cerimònia de casament

Uns mesos abans del casament, a l'església es feien les amonestacions. És l'anunci públic de l'enllaç matrimonial, que servia per comunicar-ho a tothom. Si algú creia que aquell enllaç no es podia celebrar per un motiu significatiu, ho havia de dir al capellà abans la data del casament. Les amonestacions es penjaven al cancell de l'església, lloc ben visible per a tots els feligresos, i també les deia el mossèn a peu d'altar. Es feien tres amonestacions, una cada setmana. La gent del poble estava al cas de tot el que passava i es deia: «sí, ja van per la segona amonestació...».

La cerimònia de casament es feia durant una missa, que encara es deia en llatí, a l'església del poble de la noia. Els tràmits civils es feien el mateix dia acabada la missa a la sagristia, on el mossèn, els nuvis i els padrins signaven el compromís eclesiàstic, i el jutge de pau del poble signava l'enllaç matrimonial civil.

L'hora habitual dels casaments solia ser al migdia, de vegades era un dia entre setmana, però normalment el celebraven un dissabte o diumenge. Si la parella havia fet Pasqua abans de Rams, la cerimònia de casament es feia a primera hora del matí, de manera quasi amagada, sense festa ni ressò.

En Pepet Estrada, que la sabia llarga i va ser jutge de pau durant molts anys, deia que quan hi havia un casament, a la resta de les cases del poble es menjaven fesoles perquè les dones deixaven l'olla al foc, i tenien temps per anar a fer el xafarder a l'església. Saber i repassar la vestimenta dels nuvis, família i convidats donava tema per a tota la setmana. El primer a entrar a l'església era el nuvi, agafat de braç de la seva mare, i esperava la núvia, dret, davant l'altar.

Els convidats del nuvi s'asseien a la banda esquerra de l'església, i els de la núvia, a la banda dreta.

La núvia entrava més tard, acompanyada del seu pare fins a fer el gest d'entregar-la al seu futur marit; aquest gest simbolitza l'acord i el consentiment del pare a la celebració de l'enllaç.

Durant la cerimònia, el moment més emotiu era quan el mossèn demanava als nuvis si es volien prendre per espòs i per muller respectivament, i nosaltres dos dèiem el «sí, pare». Amb l'intercanvi dels anells, el mossèn, solemnement pronunciava les paraules «Us declaro marit i muller». Els nuvis ens canviàvem de cantó, el noi passava a la dreta i la noia a l'esquerra. En aquell moment els convidats i tot el públic assistent estava en màxima atenció. I nosaltres ens fèiem un petó. Ja érem casats!

A la sortida de l'església no era costum tirar arròs. Era millor menjar-lo cuit a la cassola!

c/ Girona, 60 - 17142 VERGES (Girona) - Tel/Fax: 972 780 417 - inst.verges@gmail.com

En acabar la cerimònia, els nuvis dipositaven el ram a la Mare de Déu de l'església; si hi havia hagut un difunt a la família, era costum portar-lo al cementeri com a present i memòria.

Entrada la dècada dels setanta, el tipus de cerimònia va començar a canviar i podies trobar casaments ben tradicionals o casaments fets a mida, a gust de la parella: misses preparades prèviament i cantades per grups de joves tocant la guitarra, amb cançons i lectures menys eclesiàstiques. Amb el Concili Vaticà II, l'Església va canviar el protocol de casament, i eren els mateixos nuvis qui deien les paraules de compromís. En aquests casaments més moderns, el pare i la mare ja no acompanyaven els nuvis a l'altar, eren ells dos qui entraven junts. Tot plegat, una mica més kumbaià. Hem de tenir en compte que en aquesta dècada, la llibertat i l'emancipació de la dona anaven en alça, i els signes de submissió s'anaven esvaint. Començaven a sorgir parelles que no es casaven per l'església.

A la sortida de l'església es tirava arròs als nuvis fins a deixar-los blancs. Aquesta pluja d'arròs vol simbolitzar el desig que els nuvis tinguin molts fills, o bé, nedin en l'abundància.

Era costum entregar el ram a la noia o parella del convidat que es casaria més aviat.

Com era el vestit i complements de casament

El vestit de la núvia ha estat sempre una peça de gran rellevància, i les modes, com tots sabem, s'han cuidat que les núvies les seguissin. Però hem de tenir en compte que, a part de la moda, anava lligat a la situació social del moment. En temps de la guerra i la postguerra, les núvies lluïen vestits més austers i tot era més senzill.

Els anys quaranta i cinquanta preferien un vestit negre o gris fosc fins a mitja cama, amb la jaqueta de conjunt. El vestit era fet a mida per una modista. Lluïen un petit vel blanc agafat amb una mena de diadema o detall als cabells. El vel blanc, tradicionalment, simbolitzava la puresa de la núvia. Les noies acostumaven a portar els cabells curts, i si els tenien una mica llargs es feien un recollit tipus monyo. Com a complement duïen guants i sabates negres a conjunt amb el vestit, i mitges fines amb lligacames.

Per estar més guapes es posaven «polvos» i una mica de coloret a la cara, també es pintaven discretament els llavis.

La diadema era un detall que simbolitzava «ser reina per un dia». Aquest estil de vestit blanc és inspirat en el vestit que va lluir la reina Victòria d'Anglaterra.

El ram o toia era de flors blanques, podien ser de taronger, de roses o altres flors de la temporada. És un símbol, més, de puresa. El padrí de nocces, un amic del nuvi, entregava el ram a la núvia a casa seva, abans d'anar a l'església. Era costum que en aquest moment, el padrí recités un vers a la núvia. Simplement, podia ser: «De part del teu espòs et porto aquestes flors».

Entrats els anys seixanta, l'economia s'anava recuperant i es va donar més glamur als casaments. Les núvies preferien anar blanques, amb el vestit fins a sota genoll o mitja cama, tot i que ja n'hi havia que el preferia llarg, amb vel fins a la cintura, agafat als cabells amb una diadema o detall. La diadema era un detall que simbolitzava «ser reina per un dia». Aquest estil de vestit blanc és inspirat en el vestit que va lluir la reina Victòria d'Anglaterra, que havia aportat un nou concepte de vestit de casament. Les modistes bé ho sabien, i confeccionaven uns vestits de reina.

El ram continuava sent més o menys el mateix estil, un pom de flors blanques, ben col·locades amb un llaç.

Evidentment, els nuvis, també, anaven de vint-i-un botó. Vestit negre i camisa blanca amb corbata fosca a joc amb el vestit. Un mocador blanc a la butxaca de l'americana li donava un toc d'elegància. Sabates negres ben lluentes. El vestit el feia el sastre; els d'aquí a la Tallada solien vestir-se al sastre de Torroella.

A la dècada dels anys setanta, els casaments anaven prenent més personalitat. Tot i continuar amb el vestit llarg blanc amb vel, començava a introduir-se el color al vestit de núvia per trencar la tradició i ser més original. Preferien vestits de colors suaus com el verd poma. Moltes núvies es casaven sense vel.

Els rams, també, agafaven color. Podies trobar rams ben originals, com tan sols una branca d'ametller florit, unes margarides o dues roses vermelles amb tija. Podríem dir que tot el parament no era tan convencional. Cadascú escollia el vestit que més esqueia a la seva manera de ser, ja que l'oferta a les botigues de vestits de núvia era ben diversa.

L'àpat

A part de la cerimònia a l'església, l'àpat era i és un punt important en un casament. Fins als anys seixanta, a la festa es convidava bàsicament la família, que entre tots, depenent de les famílies, podien ser una cinquantena.

L'àpat es feia a casa de la núvia. Igual com a les festes majors, un parell de cuineres preparaven el dinar. A pagès, a totes les cases es criava l'aviram, i en un dia solemne com el casament d'una filla, es feia festa grossa. Un parell de dies abans, es mataven els pollastres per fer el rostit, plat tradicional dels dies de festa. L'àpat consistia en uns entremesos amb «ensaladilla» russa, ou dur i embotit fet a casa en la matança del porc. Per primer plat, hi havia qui cuinava canalons, o sarsuela de peix, i per segon, rostit de pollastre. Per postres, hi podia haver «relleno» si era el temps de les pomes, flam, una coca o braç de gitano. Tot feia festa!

Les cases que tenien la sala gran, paraven les taules allà, però en cases més petites, havien de condicionar una habitació propera i repartir els convidats. Obtenir el parament de la taula no era problema, entre la família i veïns aconseguien reunir els plats i coberts suficients. Allà se celebrava la festa, que entre el bon menjar i el bon vi, acompanyat de cava, cafè, copa i puro per als homes, feia de la diada una celebració molt especial. Els «Visca el nuvis!» tot en-

A la sortida de l'església, els nuvis i els convidats d'ambdues famílies.

lairant les copes i les rialles dels convidats donaven el toc d'alegria i il·lusió que feia viure als joves nuvis un dia molt meravellós.

A partir dels anys setanta, els àpats de casament s'acostumaven a celebrar en un restaurant, i per tant, era ben diferent. La festa prenia una altre caire.

Els regals

En una festa tan especial i en un convit tan suculent no hi poden faltar els regals dels convidats a la parella de nuvis. Cadascú segons les possibilitats, ens ofería regals que ens fossin útils: plats, plates, vasos i copes, un joc de cafè, les catifes de l'habitació o qualsevol detall. Tot ens feia il·lusió. Després de tants anys, encara en conservem. Els regals de casament són d'aquells que no s'obliden.

CENTRE IMATGE ARISMA

HORES CONVINGUDES:

Lidia Ferrer
Tel 616 664 375
E-mail: esteticaarisma@gmail.com

Tramuntana, 13. Bellcaire d'Empordà.

Servei de Perruqueria
 Servei d'Estètica
 Quiromassatge
 Teràpies Alternatives
 Aromateràpia
 Reflexoteràpia
 Moxa Alquímica
 Depilació IPL (Laser)
 Altres.....

10% Descompte productes Alquímia

PAUET

ELABORACIÓ DE PRODUCTES LÀCTICS

Agroalimentària FIDO, SCP.
 Mas Benito, s/n. 17143 JAFRE - Girona
 Tel. 972 76 83 55 - 616 659 357

El viatge: la lluna de mel

Ben acabat l'àpat, amb les maletes ja preparades, els nuvis ens canviàvem la roba, i la Sarfa o algun cotxe particular ens atansava fins a Flaçà. El tren ens deixava a Barcelona. Anar a la ciutat era una il·lusió, era quelcom diferent que mai havíem experimentat. Moltes de nosaltres no havíem sortit del poble, per dir-ho d'una manera.

Hi havia tantes coses per visitar i llocs on passejar! El Tibidabo, els cinemes, Montjuïc, la catedral, la Rambla, el passeig de Gràcia, els tramvies, els taxis, els museus, les cases, el monument a Colom, el Paral·lel i els seus teatres... Tot era bonic! Estar-se uns dies en un hotel et feia sentir important, era com estar en un núvol.

Us penseu que us explicarem la nit de noces? Doncs... no! Només us direm que estrenàvem la camisa de dormir nupcial! Una obra d'art, que havíem confeccionat nosaltres mateixes amb molta il·lusió. Era blanca o d'un color pàl·lid i llarga, amb entradors o puntes, depenent del gust de cadascú. Hi teníem, també, la bata de conjunt, que ens feia servei per anar al quarto de bany, ja que et podies trobar que fos a fora de l'habitació. El nuvi, també, estrenava el pijama de roba, amb ratlles fines. Estrenàvem, també, almenys un vestit ben bonic. Podia ser, depenent de la moda del moment, amb el cos cenyit i la faldilla acampanada amb una jaqueteta de conjunt o un abric.

Hi havia qui es quedava tots els quinze dies a Barcelona, d'altres tan sols un parell, i després, anaven un o dos dies a Montserrat per complir la dita: «Si vols estar ben casat, porta la núvia a Montserrat». I per completar els quinze dies, agafaven el vaixell fins a Mallorca, on passaven una setmana. Com que Mallorca era un destí molt habitual per als nuvis, sempre es feien coneixences o bé es trobava algú conegut, i es feien les excursions en grup. Tot estava ben organitzat,

Estrenàvem la camisa de dormir nupcial! Una obra d'art, que havíem confeccionat nosaltres mateixes amb molta il·lusió. Era blanca o d'un color pàl·lid i llarga, amb entradors o puntes, depenent del gust de cadascú

es visitaven les coves del Drac i Artà, on es feia un passeig en barca per dins la cova. També es visitava Palma amb tots els seus encants, els carrers, la catedral, i Sóller, que és un poble de costa al qual s'arriba amb tren, entre altres llocs d'interès. Ben segur que es veia d'una hora lluny que érem recent casats! Ja ho deien, que Mallorca era l'illa dels nuvis.

Després dels quinze dies de viatge, s'acabava la lluna de mel, i arribàvem a casa amb les maletes plenes d'amor i il·lusió. La realitat amb què topàvem era ben bé una altra. Sovint, moltes noies ja arribaven a casa embarassades. La noia es trobava en una casa forastera, la família del marit. En molts casos, una casa plena de gent: tres generacions, avis, pares, nuvis i sovint cunyats, cunyades i oncles o ties solteres, que encara vivien a la casa. Nosaltres dos ens havíem fet grans de cop, i al mig de tots, trobàvem únicament a la nostra habitació el refugi de l'amor i l'espai d'intimitat, on l'esperit juvenil hi reeixia. Era el nostre racó dins un castell sense príncep blau.

Mare de Déu, com han canviat les coses!

LES DONES DE LA COLLA DEL SINOFÓS

Coordinació i redacció:

ROSER BAGUÉ PARETAS

**CONSTRUCCIONS
EL PUIG SEGALÀ SL**

Albert Urtós

Ctra. Figueres s/n 17134 La Tallada d'Empordà
☎ 676 04 24 94
✉ conseipuigsegalar@hotmail.com

glaC
GLOBAL ALIMENTÀRIA CATALANA S.L.

FALGÀS - BAGUÉ
Menjars del món

Mercagirona - local 23
17005 GIRONA

Tel. 972 396 931
globalcatalana@gmail.com

Evolució de les precipitacions al nostre municipi

Sovint sentim a dir a la gent molt gran frases com:

«Abans plovia més»

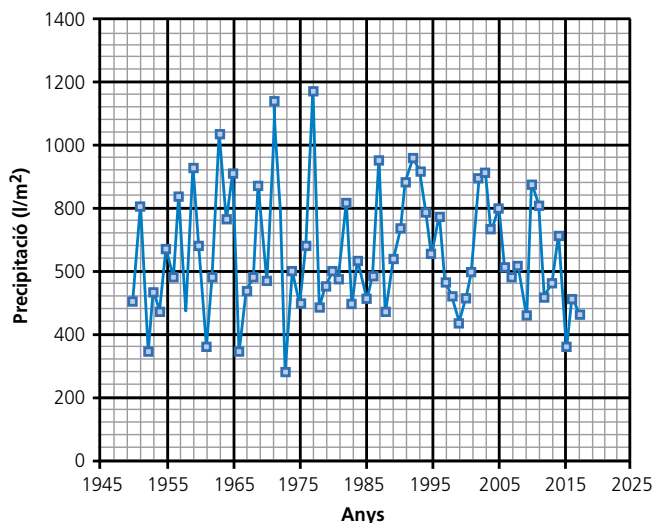
«A l'hivern plovia seguit tota una setmana»

«Els torrents sempre corrien»

«Hi havia molts reixorts¹»

I ens podem preguntar: plou menys? Plou de diferent manera?

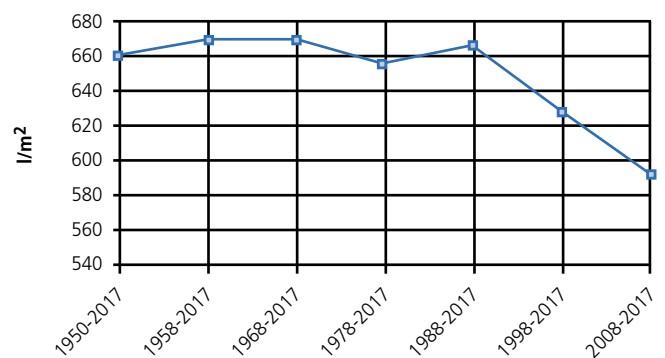
A partir de les sèries de dades històriques del Servei Meteorològic de Catalunya es poden extreure algunes conclusions. Tenim dades de precipitacions des de l'any 1950, un període de 68 anys. Representem els valors de precipitació anuals en el gràfic següent:

La mitjana anual d'aquests últims 68 anys és de 660,4 l/m², representada al gràfic amb una línia blava. Podem observar que fins al 1980 hi ha més dispersió de valors, és a dir, hi ha valors més alts i valors més baixos; i posteriorment els valors estan més agrupats al voltant de la mitjana.

Per buscar la tendència de les quantitats de precipitació anuals agafem períodes de temps deu anys més propers cada vegada.

Pluges

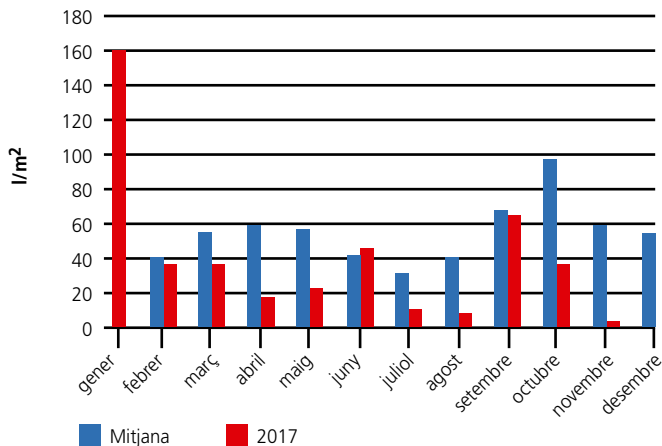
Període	Pluges	Període	Pluges
1950-2017	660,4	1988-2017	665,9
1958-2017	668,8	1998-2017	628,4
1968-2017	669,3	2008-2017	592,6
1978-2017	655,5		

Podem veure que les mitjanes de precipitació d'aquests períodes s'havia mantingut al voltant de 600 l/m² fins fa uns vint anys, i que des de llavors ha anat baixant fins als 592 l/m² dels últims deu anys.

El règim de precipitacions tendeix cap a menys dies de pluja i de més intensitat, cosa que, pel que fa al total anual pot ser semblant, però per al subsòl no és pas el mateix, és pitjor

¹ Aigua que brolla del terreny quan el sòl està saturat d'aigua.

Pot haver-hi variacions locals, ja que a Tor la mitjana dels valors enregistrats durant els últims 21 anys és de 585 l/m². A partir d'aquestes dades sí que podem dir que «plou una mica menys».

I, com plou?

L'aigua de pluja, quan cau al sòl, es reparteix en tres destins. Una part s'evapora, una altra s'infiltra i la resta s'escola. Per als aqüífers², reserves d'aigua del subsòl, la part més important és la que s'infiltra. Aquí és on rau la importància de la manera de ploure, perquè si ho fa amb intensitat forta s'infiltra poc i s'escola molt; en canvi, si plou suaument s'infiltra molt. Aquesta aigua d'infiltració és la que arriarà els reixorts i farà córrer els torrents, la que notaran els pous i les fonts. Tanmateix, s'ha de tenir en compte l'època de l'any en què plou més, ja que a la tardor i a l'hivern se n'evapora menys que durant els mesos de primavera i estiu.

Uns quants fets són indicadors d'aquests canvis. En citaré alguns.

Els torrents no corren com abans

A la gorga del torrent de Vall-llobera, situada a l'indret d'una casa a tocar el torrent més amunt de la fàbrica Idenco, sempre hi havia aigua. En Met de ca la Mònica tenia feta una font dins del torrent a l'indret de la Figota. Sento explicar a la mare que els de can Salvi havien regat el camp de la Carretera, al costat de La Torreta, de l'aigua del torrent. Són fets que demostren que l'aigua hi corria en temps de calor.

Sembla que el règim de precipitacions tendeix cap a menys dies de pluja i de més intensitat, cosa que, pel que fa al total anual, pot ser semblant però per al subsòl no és pas el mateix, és pitjor.

El safareig de Marenyà

Estava ubicat dins del torrent d'en Vinyes, que corria tot l'any menys el mes d'agost. L'aigua del torrent es canalitzava cap al safareig, on entrava pel forat que s'observa a la fotografia. Ara no hi podrien rentar gairebé mai.

Safareig de Marenyà. FOTO: RAFAEL HEREU

Els reixorts

En èpoques de força pluges, quan el sòl està saturat d'aigua, aquesta brolla pel terreny i s'escola per on pot. Ara s'arrien poques vegades, en canvi abans ho feien molt sovint. Recordo que al camí de Girona molt sovint era difícil de passar-hi durant la tardor i l'hivern. Això mateix passava a altres indrets, especialment de l'aspre, com per exemple a l'indret de la font de Lluny.

Les fonts

Properes al nostre municipi són la font de Sant Grau d'Albons i la font de l'Ermedàs³ a Sant Feliu de la Garriga. Hi vaig anar a principis de maig, i a la de Sant Grau, ni una gota, i la de l'Ermedàs rajava mig tarot.

² Reserva subterrània d'aigua que omple els espais buits que deixen els materials del subsòl. Al pla estan en graves i sorres, i a l'aspre, entre argiles.

³ El topònim, segons Josep Maranjans, fa referència al fet d'haver-s'hi abeurat les «armades» de Cató.

Entorn d'Ermedàs. FOTO: RAFAEL HEREU

La gent molt gran recorda coses de fa vuitanta anys, i d'aquesta època, no en tenim registres de precipitacions, però basant-nos en aquesta font oral pensem que segurament plovia més. Un fet meteorològic excepcional va ser el de «l'aiguat de Sant Lluç», entre el 16 i el 20 d'octubre de 1940. No hi ha dades de la Tallada, però va ploure molt arreu de Catalunya, especialment al Pirineu oriental; a Camprodon es van acumular 870 litres. Es van desbordar els rius i les aigües del Ter i del Fluvià es van ajuntar entre Tor i Albons.

A partir d'aquestes dades sí que podem dir que «plou una mica menys»

Font d'Ermedàs. FOTO: RAFAEL HEREU

Esperem que aquesta minva actual sigui un fenomen cíclic que es recuperarà, i no pas una tendència indefinida.

RAFAEL HEREU

MACFONT, S.A.

Recursos del Mar per a la Indústria Alimentària
17002 GIRONA. 972-218825

WWW.IBERLAND.COM
info@macfont.es

**INSTAL·LACIONS
JAUME**

JAUME PASCUAL PIBERNAT
Mòbil 607 234 388

Tel./Fax: 972 780 388 jpascual@sitelcon.com
C/ Major, 7 - 17134
LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)

Lola Nierga i Güell, de can Barbaió de Tor

Una piuladissa de pardals em dona la benvinguda al pati on domina, imponent, una figuera espectacular que convida a perdre-s'hi entremig, tot abastant els seus fruits saborosos. Som a can Barbaió de Tor, ens espera la Lola acompanyada per la seva filla Emília i el seu gendre, en Xicu Costey.

98 anys: a dia d'avui la Lola és la persona de més edat del municipi, i com a tal va ser homenatjada a la darrera Festa de la Gent Gran d'enguany. Quan ho recordem, té encara força per exclamar: «Jo sóc de Tor!». La seva mirada conserva intacta la intensitat malgrat un parell d'ictus en la darrera dècada que li han restat mobilitat. A través de la veu de l'Emília els records de la seva llarga vida avui prenen forma.

La figuera de can Barbaió de Tor. FOTO: JOAN LORENZO

Els pares de la Lola, en Martí i la Pepa, van venir a Tor des d'un mas entre Ventalló i Valldevià, el mas dels barbaions, d'aquí el motiu familiar que es manté. De fet, a l'Emília, a Tor sempre l'hem conegut per Barbaió, no pas pel cognom Deulofeu. Inicialment la família es va estar on després fou la casa d'en Miquel Resta, fins que van construir la llar actual. La parella va tenir quatre fills, un noi (en Joan) i tres noies. La Lola era la segona, darrere d'en Joan, que va perdre la vida als 19 anys a Verges, anant a pescar al riu Ter acompanyat d'un altre noi també de Tor, tots dos ofegats aquell dia dissortat que va comptar amb un altre fet tràgic: un atropellament amb víctimes a can Silvestre, a peu de carretera. Era la diada de la Mare de Déu d'agost.

No descobrirem res si diem que eren anys molt durs, la vida no era gens fàcil. Si hi sumem el fet que per a les famílies amb filles el racionament considerava que no els tocava tant de pa, ja està tot dit. Anys de gana i molta misèria, amb un fart de treballar. L'Emília diu que es bescanviava tabac —els cèlebres Ideales— per pa. Sort de l'oncle Salvi, que sempre donava un cop de mà amb algun extra.

Tota la vida la família han fet de pagesos, ben arrelats a la terra. Pocs anys anant a estudi a les monges de Verges, s'havia de treballar i feien falta braços. Un bon dia, un noi molt ballador de ca l'Andreu de Sant Iscle, en Josep Deulofeu, va començar a festejar amb la Lola. Anys enre-re havia començat a guanyar-se la vida guardant oques al mas Foraster de Fonolles i oferint els seus serveis com a mosso a diferents llocs més endavant. L'arribada a Tor li va permetre la coneixença amb la Lola i tot plegat va arribar

El dia del casament de la Lola i en Josep, feien molt de goig!

a bon port amb el casament de la parella a l'església del poble, el 17 de maig de 1941. La núvia tenia 22 anys i en Josep, 34. Viatge de noces? A la fonda Rius de Barcelona, davant l'estació de França, on llavors anava tothom de per aquests verals. Van tenir dues filles, l'Emília i la Teresa, set anys més petita i que actualment viu a Verges. Quan recorda el seu pare, a l'Emília se li eixampla el somriure: pensa que s'hi assembla molt en el caràcter parlador i expansiu. En Josep ens va deixar el mateix dia que arribava als cent anys, després de 67 de conviure amb la Lola. Tot un rècord!

La Fonda Rius de Barcelona, parada obligatòria per als nuvis de l'època.

lleixiu. Entre bugada i bugada, xerra que xerraràs, també calia estar molt atent a les vaques: una de l'oncle Salvi era aficionada a menjar-se la roba i quan passava a la vora, correm-hi tots!

Avui el safareig és una placa de record a la paret en un espai de memòria recuperat per al joc infantil. La vida continua per a la Lola avui, des dels seus 98 anys, indeturable.

Eren anys molt durs, la vida no era gens fàcil, per a les famílies amb filles el racionament considerava que no els tocava tant de pa

La Lola avui, des dels seus 98 anys. FOTO: JOAN LORENZO

La Lola el dia de la Festa de la Gent Gran. FOTO: JOSEP FERRER

Dificultats i treball dur en un poble ple de mainada, recorda l'Emília. I de mosques! Quan menjaven pa amb vi i sucre al pedrís de can Salvi (a la plaça, on viu la Marta Peters), l'àvia d'en Josep Maria Pareta els deia: «les mosques se us menjaran!». Sempre hem sentit dir que les pedres parlen, si les de la plaça de Tor ho fessin, tindrien moltes històries per explicar.

La casa familiar és al cantó del safareig del poble, punt de reunió i trobada i, com no, per fer-la petar quan no hi havia ni Facebook ni WhatsApp. Us sona l'expressió «fer safareig»? Doncs d'això també anava. L'aigua es canviava dos cops per setmana. Dilluns la posaven neta, tot barrejant-hi

Som a finals de maig i a la llar de foc encara fumeja un tió —«és per escalfar un dipòsit d'aigua», comenta en Xicu. El foc ja no es veu, però sí el caliu d'una vida llarga encarnada en la Lola, testimoni viu de tota una generació.

JOAN LORENZO QUINTANA

agroempordà s.l.

Albert Oliveras
629 602 162

c/ Canet, s/n - 17134 LA TALLADA (Girona)
Tel. 972 78 05 73
e-mail: albert.oliveras@agroemporda.cat

La introducció i l'evolució de la fructicultura a la Tallada explicada a través d'una vida (des de la «a»)

La Tallada és un municipi que disposa d'una important superfície de conreu agrícola, de manera que, fins i tot, un dels possibles significats del mot *tallada* equivaldria a «clap de terra per a conrear obtingut d'una tallada de bosc». De manera tradicional, a la zona del pla i fins als anys cinquanta del segle XX, s'hi havien conreat majoritàriament cereals, ja fossin d'hivern (blat, civada, ordi) o bé d'estiu (blat de moro), així com userda.

Això no obstant, en aquest pla s'hi podien trobar de manera aïllada, algunes pomeres que proporcionaven les pomes per «fer relleno» o bé les «del ciri». En cap cas es tractava del conreu que coneixem ara sinó més aviat d'una anècdota.

No va ser fins a final de 1959 o principi de 1960 quan en Josep Ma. Pareta de can Figueretes de Tor, tot just titulat com a pèrit agrícola per l'Escola Industrial de Barcelona, va demanar al seu pare de disposar de terres de la finca familiar per poder «fer coses noves». En aquells moments, en Josep Ma. «no volia fer de propietari, sinó de pagès». I així va ser com, amb l'aprovació del pare i d'acord amb els masovers, va iniciar-se com a fructicultor amb les primeres plantacions de pomera que hi va haver a Tor.

En Josep Maria Pareta i l'Emília Rubau. FOTO: MARIA DOLORS GUÀRDIA

Des del Puig Segalar, una mirada cap al pla ens descobreix l'extensió dels camps de pomeres, un cultiu que ens sembla indestriable del nostre paisatge, però que té una història recent i molt interessant.

Els primers passos

D'aquesta manera inicia els primers contactes amb altres persones inquietes de pobles veïns que, de la mà d'en Louis Ques (tècnic francès establert a la zona), entren en contacte amb productors de França per visitar finques i aprendre l'ofici. Va ser una època de treball dur i de prendre consciència que calia ajuda per conrear els fruiters i fer-ne un conreu rendible. La zona de Girona presenta unes condicions climàtiques que afavoreixen el conreu de la poma, amb temperatures suaus, a diferència de les de Lleida, que afavoreixen el conreu del préssec, que requereix temperatures més altes.

«Això ho vam descobrir amb el temps, després d'haver d'arrencar les primeres plantacions de presseguers i de perers perquè no érem competitius», afirma en Josep Ma.

A través d'una llarga conversa, en Josep Ma. m'explica que les primeres plantacions es van fer amb un sistema de formació anomenat «palmeta» o emparrat, iniciat a Itàlia i que donava lloc a arbres molt vigorosos, és a dir, molt grossos i alts, que dificultaven la recollida de la fruita. Per això, aviat es va substituir pel sistema *drapeau*

La zona de Girona presenta unes condicions climàtiques que afavoreixen el conreu de la poma, amb temperatures suaus, a diferència de les de Lleida

(‘bandera’ en francès), que facilitava l’entrada en producció de les pomeres, és a dir, aquestes començaven a donar pomes abans perquè se’n dominava el vigor o creixement. Aquest sistema, però, requeria moltes hores de treball per aconseguir la formació de les plantes. Paral·lelament, es deixava de treballar la terra entre els rems de pomeres i es passava d’un sistema de reg a l’ample o per inundació a l’aplicació de l’aigua més localitzada en regues als marges dels rems (al costat de les fileres). En aquell moment, els canvis s’introduïen més per raons pràctiques, d’estalviar temps, que no pas per consciència mediambiental. Tot anava molt de pressa i els canvis es materialitzaven en poc temps, fruit de les visites realitzades a França i Itàlia i adaptant les innovacions a les condicions de la nostra zona.

Varietat de poma golden reiners. FOTO CEDIDA PER QUIM CARBÓ, DE MAS BADIA

Una visió avançada

Tot i que actualment es parla molt d’innovacions, d’emprenedors i de treball en cooperació per enfortir les empreses, en Josep Ma. m’explica que la introducció de la fructicultura a la zona del Baix Ter ja va néixer amb aquestes premisses. És així com a l’any 1962 es constitueix la Cooperativa Costa Brava de la mà d’un grupat de socis, d’aquells que veien clara la implantació de la fructicultura, i es comencen a construir les primeres cambres frigorífiques l’any 1965. La conservació tradicional de la poma basada a guardar-la en llocs frescos entre palla era ja un sistema

Varietat de poma challenger. FOTO CEDIDA PER QUIM CARBÓ, DE MAS BADIA

inviàble per a una producció com la que s’estava preparant. Aquestes primeres cambres, si es comparen amb les actuals, poc hi tenen a veure. Inicialment eren només de control de temperatura. Més endavant es va veure que a més, calia controlar-ne la composició de l’atmosfera, i així va ser com, de la mateixa manera que evolucionava el conreu al camp amb noves varietats, nous marcs de plantació i nous sistemes de formació de les pomeres (es va adoptar el sistema d’eix central, és a dir, deixar un tronc principal a la planta, i es va estrènyer la distància entre plantes, per exemple), van evolucionar les condicions de conservació que, amb els avenços actuals, permeten allargar la conservació d’una campanya per a l’altra.

Un altre punt que cal destacar en aquesta evolució és el planter que s’utilitzava. Inicialment, eren plantes obtingudes de vivers locals que s’empeltaven, però de mica en mica es van anar important plantes que oferien avantatges perquè es garantia que eren lliures de malalties (virus) que podien condicionar-ne la viabilitat. L’origen d’aquestes plantes també ha anat canviant amb el temps, tot i que França continua essent un referent.

La manera de collir també ha canviat molt, destaca en Josep Ma. S’ha passat de colles de dones que collien amb caixes petites de fusta a collir amb palots i amb colles d’homes que amb el temps han combinat tant personal que prové d’Andalusia com extracomunitaris que fan la campanya. Alguns són fixos en les explotacions i d’altres només temporers. Fent referència a aquest punt, també ha estat important l’evolució tant dels sistemes de podar com de les persones que s’hi dediquen. Al principi de tot es van constituir colles de podadors que anaven per les explotacions fructícoles que començaven a estendre’s, i més endavant van passar a ser persones contractades per part de cada explotació.

La comercialització és un altre punt que ha evolucionat. Inicialment, estava restringida a l'àmbit d'Espanya, sobretot cap al nord (Astúries i País Basc), però de mica en mica es va fer necessari internacionalitzar-la per mantenir la rendibilitat del negoci. Així va néixer COPOMEX (1981), impulsada també pels mateixos visionaris que havien impulsat la creació de la Cooperativa i la implantació de nous conreus a la zona. L'any abans, també, va ser important la creació de COFRUGI FRUITS, empresa destinada a l'aprofitament de les pomes que no tenien prou qualitat per entrar en el canal comercial; l'inici de l'economia circular, tan d'actualitat ara mateix. COFRUGI va permetre engegar al municipi una activitat agroalimentària que va acabar d'impulsar el sector. Entrats ja els anys vuitanta, val a dir que el nombre d'hectàrees destinades al conreu de la fruita dolça es va multiplicar a la Tallada, Tor i Canet fins a convertir-se ja en part del nostre paisatge.

El control de plagues

Un canvi també substancial va ser el control de plagues i malalties. Mentre que al principi hi havia pocs productes fitosanitaris —bàsicament un, el Metasistox, que «ho matava tot»—, es van anar adoptant criteris més racionals a l'hora de fer-ne ús. També es va passar d'aplicacions a alt volum d'aplicació a ara, que la majoria és a baix o ultrabaix volum (precisió de les aplicacions tant en productes com en les dosis i moments d'aplicació). És així com els fructicultors s'adonen que l'assessorament tècnic és important i necessari i que cal seguir les directrius de tècnics especialistes. La iniciativa i el saber fer dels fructicultors de la nostra zona van fer que el cap del Servei de Protecció dels Vegetals, el

Varietat de poma zee lady. FOTO CEDIDA PER QUIM CARBÓ, DE MAS BADIA

Entrats ja els anys vuitanta,
val a dir que el nombre d'hectàrees
destinades al conreu de la fruita dolça
es va multiplicar a la Tallada,
Tor i Canet fins a convertir-se ja
en part del nostre paisatge

Sr. Vives, els demanés ajuda per preparar les normes de producció integrada. Així va ser com a la Tallada (i a molts altres indrets de Girona) es van adoptar criteris molt objectius i respectuosos per a l'aplicació de productes fitosanitaris, és a dir, aplicar-los només quan el dany que pot causar el nivell de plaga és superior al fet de no aplicar-los. Així doncs, amb consciència d'un elevat respecte pel medi ambient i per les persones, es dona un canvi substancial d'estratègia, que acaba amb la certificació sota unes normes de qualitat altament exigents (GLOBALGAP).

En Josep Ma. destaca també que, ja en els anys vuitanta, els productors tenien clar que «volien fer recerca». Fruit dels viatges tècnics que havien fet, s'havien adonat que necessitaven i volien tenir una finca experimental. I així va ser com es va comprar Mas Badia, una finca situada a Canet, per a aquesta finalitat, amb una ajuda de l'antiga Cambra Agrària. Es contracten els primers tècnics i es comença a treballar de manera conjunta, és a dir, a Mas Badia es duia a terme una recerca completament orientada al sector fructícola. Una mica més tard, l'IRTA va entrar a formar part de la Fundació i amb el passar dels temps aquesta recerca ha estat cabdal per a la fructicultura. És, per tant, un privilegi disposar d'un centre de recerca i experimentació punter a escala mundial en el nostre municipi.

I així podria continuar amb l'article, ja que en Josep Ma. és, amb tots els respectes, un (s)avi. La veu de l'experiència, però amb una brillantor en els seus ulls que no pot dissimular quan parla de «fer coses noves» i d'aprendre constantment («tot s'ha començat des de la "a"», em confessa).

Des d'aquestes línies sí que confirmo el que també m'ha comentat en Josep Ma. en diversos moments: «érem especials»; sí que ho sou. I al costat (no darrere) sempre hi ha també dones valentes, com l'Emília, que m'ha anat fent apunts de com ha viscut aquesta evolució amb ulls d'una dona.

MARIA DOLORS GUÀRDIA

«Drac Català», un còmic per a petits i grans

Al Saló Internacional del Còmic de Barcelona d'enguany es va presentar *Drac català 1 –Gènesi*, del guionista i il·lustrador de Portbou Carles Roman, qui viu des de fa temps a l'Escala. En aquest còmic es narren els orígens d'aquest superheroi que va néixer amb el nom de Capità Catalunya, el primer heroi autòcton català.

Quan l'autor va crear el personatge, el 1999, en va fer set *comic-books* de 24 pàgines en blanc i negre. L'aventura va tenir, aleshores, prou èxit, però no va anar més enllà a causa d'una distribució limitada i pocs beneficis. Tot mantenint la història, amb alguns canvis per connectar-la amb l'actualitat, l'artista l'ha redibuixat de nou totalment en color i ha pogut publicar l'àlbum gràcies a una campanya de micromecenatge que ha assolit l'objectiu marcat amb gran èxit.

En aquesta història se'ns presenta l'Albert Roure, l'alter ego de Drac Català, un noi de 25 anys fill d'un empresari català del món tecnològic, que abandona la seva vida normal per convertir-se en un defensor de la llibertat i la justícia, de manera que esdevé un hipotètic heroi de còmic. Un viatge a l'Himàlaia li canvia el que semblava un destí marcat des del naixement. Allà, ell i el seu equip pateixen un accident. Tothom mor menys ell, que es desperta en una cova envoltat de membres de l'Ordre del Drac. Torna a Catalunya enfundat en un vestit que recorda els superherois de la Marvel, però amb les quatre barres catalanes, i es veurà immers en molta acció urbana i aventures i misteris tibetans.

«És un còmic d'acció i aventures, però que inclou també temes socials, entre ells tot allò que va viure el poble català l'1-0»,

Coberta de Drac català 1 – Gènesi.

Coberta de Drac català orígens.

Cartell de The oval portrait.

explica Roman en una entrevista al setmanari *Empordà* publicada recentment.

Destinat també al públic familiar, en Carles Roman va escriure i dibuixar el còmic *Fabi i Fedó, ciutadans d'Empúries*, una obra d'humor que parla de l'època grecoromana a Empúries i que intenta ser fidel a l'entorn històric en què se situen els personatges. Tant aquesta com la de *Drac Català* són històries que poden engrescar grans i petits, perquè tothom pot trobar-hi elements per gaudir de la lectura i de les il·lustracions.

I si us agraden les pel·lícules basades en obres literàries, us recomanem el curtmetratge *The oval portrait*, de Produccions Nicinc. Inspirat en el relat homònim que Edgard Allan Poe va publicar l'any 1842, en Carles Roman és coproductor, director i guionista d'aquesta obra, de la qual s'han fet dues versions, una en català i una altra en anglès. Us fem una síntesi de l'argument: al capvespre, un vell cavaller és ferit en un duel a pistola. Amb el seu criat cerquen refugi en una vella casa aparentment deshabitada per passar la nit, i en una cambra decorada amb notables pintures, el vell passarà la nit observant-les amb admiració des del llit fins que descobrirà el retrat d'una jove que li crearà una gran inquietud.

Per conèixer tota la feina d'aquest fantàstic il·lustrador i guionista, podeu entrar al seu web, <http://carlesroman.blogspot.com>. **es**, on trobareu enllaços als dos curtmetratges que ha dirigit (*El retrat oval* i *Domus Protectum*) i moltes explicacions dels seus còmics.

Us els recomanem; passareu molt bones estones amb la seva lectura!!!

MARGARITA VIDAL

Club de Lectura de CaMaTorTa

Hem arribat als sis anys d'activitat del nostre Club de Lectura amb un grup de persones cada vegada més nombrós, de la qual cosa estem molt contentes, perquè és un senyal que l'interès per la lectura és ben viu al nostre municipi de la Tallada.

Us volem recordar que la participació és oberta a tothom que tingui interès per la literatura i els llibres i que formar part del Club no obliga a venir cada mes a comentar els textos llegits; esteu convidats a seguir l'activitat i les lectures proposades (que es fan públiques a través del web de l'Ajuntament i de les xarxes socials, així com a partir de les llistes de correus electrònics que ens vulgueu facilitar per estar al dia). Si algun mes us interessa puntualment acompanyar-nos, us podeu posar en contacte amb nosaltres (margaritavidal33@gmail.com) i mirarem de facilitar-vos un exemplar del llibre, o si ja el teniu i l'heu llegit, podeu venir directament a La Caseta el diumenge que es comenta i sereu molt ben rebuts. En principi, si no hi ha alguna causa imprevista o data molt assenyalada que ens faci posposar la trobada, ens reunim cada primer diumenge de tots els mesos de l'any excepte l'agost. A les 6 de la tarda en horari d'hivern i a les 7 en horari d'estiu, fem una tertúlia informal i animada que sol acabar amb un petit berenar.

De vegades també ens acompanyen desinteressadament alguns dels autors dels llibres que llegim, com és el cas de les tres escriptores que ens han visitat en aquests darrers mesos i amb qui hem compartit unes hores fantàstiques: Imma Tubella (*Un secret de l'Empordà*), Judit Pujadó (*Les edats perdudes*)

i Carme Osan (*Un pont de silenci*). Volem agrair-los una vegada més la seva generositat i simpatia acceptant la nostra proposta. D'altra banda, no podem oblidar la col·laboració de l'Ajuntament del nostre municipi i de la biblioteca Víctor Català, que ens ajuden en l'organització de l'activitat.

Passem a fer la crònica de les reunions dels mesos de gener a juny, amb sis llibres fantàstics que us aconsellem si encara no els heu llegit.

Passat Reis, la tarda plujosa del **7 de gener**, van venir des de Barcelona l'Imma Tubella i el seu marit i vam comentar *Un secret de l'Empordà*. Aquesta novel·la ja us la vam presentar al núm. 18 d'aquesta mateixa revista, a la secció «Llibres a escena». Basada en fets històrics d'agost de 1935 al terme d'Albons, en què la rica hereva Maud von Thyssen i el seu amant, el príncep Alexis Mdivani, van tenir un accident de resultes del qual va morir el conductor i va desaparèixer un maletí amb valuoses joies. Aquesta història ha despertat molt el nostre interès per motius diversos: la proximitat a casa nostra dels fets reals que incorpora l'autora com a fil conductor de la trama i el fet que no hagi aparegut mai el famós maletí de les joies es presta a moltes especulacions i permet a l'autora introduir elements d'intriga a la ficció. Cal destacar

l'acurada investigació històrica de fets i persones que s'esmenten i s'expliquen de l'alta societat europea dels anys vint i trenta i l'ambient bohemi en què es movien els protagonistes, però l'Imma ens va deixar molt clar que el seu llibre no és una obra històrica, sinó una novel·la, i que per això s'ha permès la llibertat creativa que comporta escriure una obra literària.

Diumenge **11 de febrer** vam tornar a tenir la sort de poder parlar amb l'autora de la narració proposada: la Judit Pujadó, que ens va parlar del conjunt de les seves obres i en especial de *Les edats perdudes*. Van ser moltes les preguntes i comentaris que li vam fer d'aquesta narració situada entre Barcelona i un petit poble de l'Empordà, que es podria relacionar perfectament

7 de gener amb Imma Tubella. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

amb Gualta (on actualment viu l'autora) o amb qualsevol altre de les nostres comarques tocades per la tramuntana. Es tracta d'una novel·la de creixement i d'acceptació personal, de reflexió i retrobament del passat, a partir del recorregut que fa la Nora, des de la infantesa a l'edat adulta. Cosits amb el fil de la vida de la protagonista, l'autora ens presenta magistralment altres personatges, descrits amb gran sensibilitat i domini del llenguatge, amb històries potents que podem relacionar amb la importància de la memòria. Aquests versos de Maria Mercè Marçal, presents a la primera pàgina del llibre, estan molt relacionats amb la temàtica de la novel·la: «Amb fils d'oblit, / cus la memòria / la sargidora cega». Si encara no l'heu llegida, no us la podeu perdre.

Club de Lectura

Diumenge 11 de febrer de 2018 les 6 de la tarda
Espai cultural La Caseta de La Tallada d'Empordà

Us convidem a comentar la novel·la
LES EDATS PERDUDES de JUDIT PUJADÓ

ENS ACOMPANYARÀ L'AUTORA

ACTIVITAT OBERTA A TOTHOM

Amb el suport de l'Ajuntament de La Tallada d'Empordà

Anunci de la sessió amb Judit Pujadó, l'11 de febrer.

De caire molt diferent a l'anterior, el **4 de març** vam comentar Els escarxofats, de l'escriptor francès Michel Serra. Amb un llenguatge àgil i col·loquial, se'ns presenta el món dels adolescents a partir de les reflexions d'un pare preocupat pel futur del seu fill. No cal dir que totes les persones de la tertúlia ens vam sentir molt identificades amb alguns dels problemes que ens planteja aquesta narració, i això va donar peu a compartir moltes anècdotes personals viscudes en primera persona entre adults i adolescents. Sense desvetllar-vos res, us volem destacar l'enfocament positiu que l'autor dona al futur dels nostres joves.

Diumenge **8 d'abril** vam compartir la tarda amb la Carme Osan, autora de la magnífica novel·la *Un pont de silenci*, guanyadora de la primera edició del Premi Literari Autor Revelació 2015, convocat per l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès. En aquesta obra es narren dues històries a cavall entre l'agitada Barcelona dels anys trenta i la de les darreries del franquisme: la vida de la Rosa i de l'Àngela. El relat, que té un caire intimista, s'endinsa en una trama que barreja la història de la ciutat amb els secrets familiars, interessos, complicitats i l'amor. La lectura d'aquesta obra és una delícia, i compartir comentaris amb l'autora ha estat memorable.

8 d'abril amb Carme Osan. FOTO: MARIA TERESA GIRONÈS

L'obra següent, motiu de la trobada del **6 de maig**, té una temàtica potent: *Esborraràs les teves petjades*, de Xevi Sala, guanyador del premi Roc Boronat, convocat per la Fundació Once. A la contraportada de la novel·la podeu llegir una petita sinopsi del contingut: «Un terrorista basc surt de la presó al cap de vint-i-cinc anys mentre la cúpula de l'organització negocia un alto el foc amb el govern. Decebut amb els antics companys, decideix actuar pel seu compte i amagar-se en un poble de les muntanyes del Ripollès per preparar un nou atemptat.» No us desvetllarem res més del contingut perquè aquesta és una d'aquelles novel·les que cal llegir sense saber-ne gaire res més. Amb la seva tercera novel·la, el periodista Xevi Sala crea una trama d'intriga per tractar un tema punyent i colpidor, el terrorisme d'ETA en el moment dels últims anys.

Finalment, el **3 de juny** hem comentat el recull d'històries breus *Estimada vida*, de la canadencs Alice Munro, Premi Nobel 2013. El llibre està format per catorze relats, i dels quatre darrers, l'autora informa que es tracta de peces autobiogràfiques i que «són les primeres i les darreres paraules —i les més íntimes— que he de dir sobre la meua vida». És una literatura adobada amb experiències dures i amb la saviesa de la persona que ha resistit els cops de la vida, filtrats per una maduresa incontestable i amb una presentació fluïda i calidoscòpica. Literatura d'altura que reclama una lectura calmada i molt atenta i que indueix a la reflexió.

Durant aquest últim mes estem llegint la celebrada *Los buscadores de conchas*, de Rosamunde Pilcher. Ens trobarem a La Caseta el diumenge **1 de juliol** per comentar-la i gaudir d'una altra de les nostres animades converses al voltant dels llibres i de la vida.

Hi esteu convidats!

MARGARITA VIDAL
(Impulsora del Club de Lectura)

Es fan grans...

Era el curs 2014-2015 quan la Mariona, en Jordi i en Nil varen deixar l'escola de primària i començaren una nova etapa escolar: l'ESO. Iniciaven, també, una etapa personal: l'adolescència, uns anys en el quals aniran reafirmant la seva personalitat i aprenent a encaixar una vida adulta. Avui ens explicaran com han viscut el seu pas per l'institut escola Francesc Cambó i quines expectatives de futur tenen.

Vam començar amb molta il·lusió i amb moltes ganes de saber com era un institut, i de deixar, tot i que amb recança, l'escola on havíem estat des de ben petits.

A l'ESO érem els petits, i ens ho miràvem amb una mica d'estranyesa, imitàvem els grans, no ens atrevíem gaire a fer coses noves. De seguida ens hi vam sentir còmodes perquè els professors i professores ens ajudaven molt.

Tot i ser una sola escola, el fet que els barracons de l'ESO estiguin tan separats de l'escola de primària fa que no ens sentim gaire comunicats. Sembla un món a part. Ja es fan algunes activitats junts, però el dia a dia estem separats.

Nosaltres som la cinquena promoció des que van instaurar aquesta etapa a Verges. Tot i que van posar els barracons com a provisionals, nosaltres en sortim i encara hi són.

De totes maneres, ja ens ho pensàvem que acabaríem sense estrenar un nou edifici, perquè la situació econòmica del moment no era gaire bona. Al principi, ho trobàvem estrany, les classes són petites, les finestres també i les parets, de plàstic, però acabes acostumant-t'hi.

Ara que acabem l'etapa, veiem com s'ha anat degradant i com convé un nou edifici. El pany de la porta de la classe ha estat trencat durant molt de temps, les persianes es trenquen fàcilment, el terra es gasta i s'arrenca. Com que ara som més grups, es fa petit. Quan fas classe, se sent qualsevol soroll que faci la classe veïna, i el passadís es fa estret. Al pati, s'hi ha posat alguna taula amb bancs, però no són suficients, no hi ha arbres i amb la tanca metàl·lica que l'envolta sembla que estàs en una presó. A les hores d'esbarjo no tenim gaires alternatives per fer coses. Algun grup juga a futbol, però la majoria aprofitem per parlar amb els amics,

menjar l'entrepà i anar al lavabo; no tenim temps per gaire res més, perquè tan sols tenim dos espais de temps lliure de quinze minuts cadascun.

La veritat és que tenim ganes d'anar en un institut de rajol! Que tingui tot tipus d'aules: laboratori, biblioteca, gimnàs, aula de música o d'idiomes...

Què hem après...

Els dos primers cursos són com una continuació de primària, però a partir de tercer, notes un canvi en tots els aspectes. Potser, també, perquè et fas més gran i els professors i professores et tracten ja diferent, són més exigents en tot.

En Nil, la Mariona i en Jordi.

Hem tingut molt bona relació amb el professorat, t'ajuden en tot, i ens agrada perquè, al ser un institut petit, tothom et coneix i ets una persona amb noms i cognoms. No ets un número, això és molt bo perquè et fa sentir molt bé. Nosaltres hem tingut un sistema educatiu bastant tradicional; veiem que ara, els cursos que venen darrere nostre fan més projectes i activitats més pràctiques. De totes maneres, no ens podem queixar, perquè hem fet moltes excursions i sortides didàctiques.

- **UAP:** La UAP és un projecte en què participen els alumnes de música i teatre. Consisteix en un espectacle musical, en el qual cada any es reivindica algun tema relacionat amb la pau. De fet, «UAP» és pau al revés. Se celebra cada any pels volts del dia 30 de gener (Dia de la Pau i la No Violència a les escoles).
- **Trobada de corals:** és una activitat que es va fer el curs 2014-2015, en la qual molts alumnes de la província van observar un concert, del qual eren el públic, però també havien de cantar. Se celebra cada any, tot i que el centre no hi ha participat més.
- **Esport:** Educació física, el Dia de l'Esport i Triatló.
- **Dia de l'Esport:** durant el dia mundial de l'activitat física (i en altres ocasions, com Sant Jordi), el centre reserva unes quantes hores perquè els alumnes practiquin un esport. El centre ens en deixa triar uns quants de diferents (marxa, bicicleta, beisbol, futbol, bàsquet, zumba...), i l'alumne ha de triar el que més li agradi.
- **Triatló:** el triatló és una prova esportiva que se celebra cada dos anys. Aquesta prova consisteix en què l'alumne ha de fer un recorregut que inclou anar amb bici, córrer i fer un tram del riu Ter amb caiac (l'activitat és voluntària). Fem un recorregut per tots els pobles del voltant i després baixem el Ter fins a Verges. És molt interessant perquè si tu no vols fer el triatló, seràs un punt de control i ajudaràs a fer que tot vagi bé.
- **Duatló:** el duatló és una activitat que se celebra els anys que no es fa el triatló. Aquesta prova té una estructura similar a la triatló, però sense la baixada en caiac pel riu Ter.

Hem rebut formació sobre diferents aspectes de la vida, temes com: drogues, sexualitat, xarxes social i addicció, violència de gènere, igualtat de gènere, medi ambient, projecte de servei comunitari, diferents opcions per encaminar el nostre futur...

Hem tingut un sistema educatiu bastant tradicional, veiem que ara, els cursos que venen darrere nostre fan més projectes i activitats més pràctiques

La UAP del 2018.

Ens fan una xerrada cada dos mesos més o menys. Són xerrades que parlen de la vida i de temes que afecten directament els adolescents, com poden ser les drogues, la sexualitat, xarxes socials, entre d'altres. Aquestes xerrades agraden molt als alumnes, ja que són molt interessants i et fan reflexionar.

Per exemple, a la xerrada de les drogues no ve ningú amb un *power point* a explicar-te cada droga el que et fa, sinó que venen tres persones, amb històries diferents, a explicar-te com els ha afectat la droga en la vida personal, i tot el que han perdut. És una manera molt bona d'arribar als alumnes i d'aconseillar-los. Altres xerrades, com les xarxes socials, les fa en Manel, el mossò d'esquadra que s'encarrega del centre.

Aquest temes, normalment els tractem a l'hora de tutoria, però com que només en fem una hora a la setmana, no tenim temps de parlar de totes les coses que ens passen. Creiem que una hora de tutoria no és suficient.

El programa del Servei Comunitari s'ha implantat aquest any, perquè de cara als anys següents es vagi continuant. Aquest servei consisteix a fer hores no lectives anant a ajudar els nens de primària, ajudar els avis, investigar el riu Ter i més coses. Consisteix a quedar amb els avis una hora a la setmana i ajudar-los a fer servir el mòbil, a fer la compra, etc. En el cas d'ajudar els nens i nenes, vas un dia a la tarda al col·legi i els ajudes a fer els deures. En canvi, el projecte Rius consisteix a anar al riu Ter diverses tardes i mesurar-ne la profunditat, el cabal, la temperatura de l'aigua i diferents

activitats per conèixer el medi ambient i la seva conservació. Al centre també hi ha la psicopedagoga, que ajuda qui ho necessita, i un dilluns al mes, ve la infermera per si algú li vol fer una consulta.

Creiem que ens han preparat bé per afrontar la vida. Ens hem sentit molt ben tractats i compresos com a adolescents.

Relació social...

Tenim bona relació amb els altres cursos, ens coneixem, però normalment et fas més amb els del teu curs, com que estem tantes hores junts ens fem bons amics. El fet que hi hagi nois i noies d'altres pobles fa que et relacionis més i que tinguis amics i amigues de diferents llocs, fins i tot per als caps de setmana.

Hem fet molts treballs en grup i hem après a saber treballar d'aquesta manera, que pensem que és molt bona i ens servirà per a més endavant.

També, en moltes assignatures hem fet exposicions orals, tant en grup com individuals, i això ens ajuda a tenir més seguretat i confiança.

Ens han inculcat que hem de tenir respecte per tothom i a saber solucionar els conflictes de manera més fàcil. Quan hi ha algun conflicte entre dos alumnes, se soluciona a través de la mediació.

◦ **Mediació:** la mediació és un servei que ofereix l'institut quan dos alumnes tenen problemes de relació amb algú (ja siguin baralles, agressions verbals, que no es cauen bé...). Es reuneixen amb el mediador, que és també un alumne que ha fet una preparació prèvia, i intenten trobar una solució per tal de poder tenir una bona relació.

Manifestació demanant un nou edifici el 2 de juny de 2018.

La disciplina...

La disciplina, a l'IES, és molt important, perquè si no n'hi ha no es pot treballar bé. Nosaltres pensem que al nostre centre no es veu una línia definida de disciplina, depèn de cada professor o professora. Per exemple, un professor veu un alumne que té el mòbil a classe i l'hi agafa, i un altre li diu que el guardi. Hi ha professors o professores que des del primer dia fan que hi hagi un ordre a la classe, i d'altres, no tant. El respecte als professors i professores és molt important, si això falla no va bé.

El sistema que tenim per controlar les incidències és el GESTIN.

◦ **Gestin:** és un web que serveix per notificar als pares el comportament del seu fill al centre, ja sigui comunicar que no assisteix a classe, si té bona disciplina o si fa o no els deures, etc. Cada cosa que l'alumne faci bé al centre, li restarà punts; si fa alguna cosa malament li pujarà punts. L'alumne que arribi a una quantitat determinada de punts positius tindrà diversos càstigs, que van des de quedar-se una tarda a netejar el centre, fins a l'expulsió de l'alumne durant uns quants dies.

el planter de casa

les millors varietats d'avui fetes a prop vostre

Vivers DLP, sl
Carrer del Pla, 4 - 17135 TOR (Girona)
Tel. +34 972 78 02 35 - Fax +34 972 78 03 76 - pareta@terra.es

Grup DL
75, Avenue Jean Joxé
49100 Angers-France - www.dalicom.com

Xerrada sobre l'efecte de les drogues a l'Institut escola Francesc Cambó.

Seria un bon sistema, però no funciona gaire bé perquè el fan servir per a qualsevol incidència, i això fa que hagi perdut valor. Hi ha famílies que no ho miren.

Assistència dels alumnes al Consell Escolar

En Jordi és un alumne representant al Consell Escolar.

- Representant dels alumnes:** com a representant dels alumnes, la principal funció que faig és transmetre l'opinió dels alumnes a l'equip directiu i als docents. També m'encarrego de parlar amb tots els delegats, aclarir-los dubtes i organitzar reunions, quan són necessàries. També coordino, juntament amb el director, les reunions de delegats, i també en faig les actes. La funció més important, però, és la d'assistir al Consell Escolar i intentar transmetre el màxim de bé possible l'opinió dels alumnes a la resta de la comunitat educativa.

Tema dels mòbils al centre

Ara es parla molt de si és bo o no dur el mòbil a l'IES. Nosaltres pensem que sí, perquè a classe el fem servir per buscar informació i en fem un bon ús. A l'hora de temps lliure, tens ganes de saber si tens algun missatge i ho mires, és normal! Vols saber què passa al món. Pensem que són els pares els que han d'ensenyar on són els límits per fer-ne un bon ús.

El nostre futur

Ara que estem acabant el 4t curs, ja hem de decidir cap a on anar el proper curs. Tot i que no es tingui ben clar què vols fer, hem d'escollir un camí. Nosaltres tres hem decidit continuar estudiant i entrar a batxillerat a l'IES de la Bisbal.

Hem tingut molt bona relació amb el professorat, t'ajuden en tot, i ens agrada perquè, al ser un institut petit, tothom et coneix i ets una persona amb noms i cognoms

Tenim ganes de conèixer un altre institut, i tot i que sabem que el batxillerat és difícil, ens fa il·lusió. Ja ens hi adaptarem.

La Mariona farà batxillerat de la branca social perquè és el que més bé se li dona i li agraden les sortides que pot tenir. S'encamina per la branca del social perquè de moment, si no canvia d'opinió, li agradaria estudiar treball social o ajudes socials.

En Nil farà el batxillerat científic a la Bisbal, ja que li agrada tot el món de les ciències, les mates, i sobretot per no tancar portes, ja que fent el científic podrà anar a moltes carreres. Quan acabi el batxillerat li agradaria estudiar alguna carrera relacionada amb l'esport i l'educació primària.

En Jordi també ha escollit el batxillerat científic. No té clar, encara, a què es vol dedicar, però prefereix fer la branca de ciències. Pensa que té més sortides que li agraden.

Bé, com es pot comprovar, són tres alumnes amb molt d'interès a aprendre. Tenen criteri crític davant els fets i, tot i que encara són molt joves, saben cap a on volen anar.

MARIONA VILA
NIL GÜELL
JORDI SITGES

Coordinadora: ROSER BAGUÉ

Interiorisme Pintura Rehabilitació
Aluminis PVC

972 78 05 18
c/ Mestral, 13 VERGES 17142 (Girona)
info.icolors@gmail.com

Un toc de música

En aquest «Racó Jove» hi van passant nois i noies dels nostres pobles amb diferents aficions o dedicacions artístiques. Avui hem posat els ulls sobre aprenents de músic. Bé, entenguem-nos, aprenen música però això no vol dir que en el futur vulguin ser músics.

A la nostra convocatòria hi han acudit dues noies i tres nois, entre els quals dues parelles de germans. Són:

Violeta Trijueque Falgàs,
14 anys, piano, viu a la Tallada

Oriol Trijueque Falgàs,
12 anys, guitarra, viu a la Tallada

Andrea Gibert Cruz,
12 anys, guitarra viu a la Tallada

Mateu Vila Pareta,
11 anys, bateria, viu a Tor

Carla Vila Pareta,
10 anys, piano, viu a Tor

En alguns casos aquests aprenents han arribat a la música per opció pròpia. L'Andrea, per exemple, diu que «jo toco la guitarra perquè m'agrada tocar la guitarra». De fet, li agradaven els Catarres, i especialment el guitarrista.

Com aprens a tocar la guitarra?

Andrea: Doncs perquè hi ha una amiga que la toca i de tant en tant quedem perquè me n'ensenyi.

O sigui que tu tot just comences...

De fet n'he après algunes cançons, faig alguns acords, però no he tocat en públic.

Oriol, com hi vas arribar, tu, a això de fer música?

Oriol: Doncs, primer tocava la bateria i me'n vaig cansar...

Veig que la teva germana Violeta també toca un instrument, els teus pares tenen alguna afició musical?

Violeta: Sí, el meu pare abans tocava el violí, la mare toca la flauta travessera i tots dos saben tocar la guitarra.

Amb la Violeta, l'Oriol i l'Andrea al principi de la conversa. FOTO: ELI CRUZ

On aprens a tocar la guitarra, Oriol?

Oriol: A l'escola de música d'Ullà. Aprenc guitarra clàssica. Una vegada a la setmana.

De moment no té cap projecte ni aspiració musicals.

Violeta: Jo toco perquè de petita la meua mare em va dir si volia estudiar un instrument i jo vaig triar el piano, i fins ara.

Tens un piano a casa? Com és?

Violeta: És un Yamaha de pared.

On estudies?

Violeta: A Verges, amb un professor particular que toca el piano i la flauta travessera.

Tens cap intenció, de cara al futur?

Violeta: No, simplement saber-lo tocar, i quan vull, poder fer-ho.

Has actuat en públic?

Violeta: Cada estiu fem audicions a l'església de Verges o a fora el carrer amb el meu professor. Quan era més petita, anava a la Bisbal i fèiem audicions al Mundial, una escola de música, i també he fet audicions a l'escola de música de Torroella.

En Mateu va arribar una mica més tard. FOTO: EU CRUZ

Una cosa és portar una guitarra, però el piano és més difícil... Sempre hi ha pianos allí on actues?

Violeta: Bé, teclats, i hi ha una cosa que es diu melòdica que és com un piano petit.

Quina música fas?

Violeta: Una mica de tot, modernes i clàssiques. Sonatines, minuets de Bach i Clementi i també cançons més d'ara.

Mateu, identifica't.

Mateu: Em dic Mateu Vila Pareta, tinc 11 anys i visc a Tor i toco la bateria...

La que va deixar l'Oriol?

Mateu: Nooo!

Quants anys fa que la toques?

Mateu: Cinc anys.

Eres petit... Ja hi arribaves?

Mateu: En tenia una de petita...

On estudies?

Mateu: Vaig començar a l'escola de música de l'Escala —El Gavià— i després a Ullà, on va l'Oriol, i ara a Verges, amb en Martí.

La bateria és més aviat de música moderna...

Mateu: Toco rock i algunes peces de jazz...

Com ho fas? Toques sol?

Mateu: No, posem uns altaveus i posem música des del mòbil i jo hi toco a sobre.

No has tocat mai amb altres músics?

Mateu: No. Bé, amb el meu professor, que m'acompanyava amb el piano.

Per què feu música i no una altra cosa, com ara futbol?

Riuen tots: És que també juguem a futbol!

Però per què heu triat la música?

Violeta: Perquè m'hi va obligar la meva mare.

La teva mare quedarà molt bé en aquesta entrevista! (Riuen) Però ara t'agrada...

Violeta: Sí, m'agrada. Abans no m'agradava i em volia desapuntar, però no em deixaven.

Parlem en positiu: què us aporta la música?

Ens agrada, ens encanta.

Intenteu explicar-vos una mica més...

A poc a poc van sortint alguns aspectes positius:

Perquè aporta tranquil·litat.

I relaxa.

I aprens a tocar un instrument.

Et desfogues...

Desfogar-te, havent d'aprendre una cosa més aviat complicada?

Violeta: Sí, perquè quan aprens una partitura i la toques moltes vegades, ja te la fas més teva.

Tu el que trobes és el plaer de dominar cada cop més una partitura. S'entén perfectament.

Mateu: I també perquè pots transmetre als altres una cosa que has après.

Tots llegiu música?

Andrea: Jo sóc autodidacta.

I amb la bateria com funciona, això?

L'Oriol i en Mateu expliquen com s'anota la bateria en una partitura.

Mateu: El xarles es marca amb una creueta. Hi ha un llençatge especial de la percussió. Sobre la partitura.

A tu, Andrea, no et venen ganas d'aprendre solfeig?

Andrea: No, prefereixo que em vagin ensenyant notes. Després ja ho veurem.

O sigui que creus que el teu procés pot ser al revés...

Violeta: Sí en fas, de música, a l'escola tens avantatge a l'assignatura.

A l'escola us fan tocar?

Els fan tocar la flauta dolça i a vegades els deixen tocar el teclat.

Però no us fan tocar el vostre instrument?

Oriol: A vegades si ja portes l'instrument de casa et fan tocar a classe.

Us agradaria tocar junts?

Troben que són una mica incompatibles.

Quins grups us agraden?

Mateu: AC/DC

Tu no ets de jazz, no fas servir les escombretes...

Mateu: No, no m'agrada el jazz.

Violeta: A mi m'agraden grups que surten per la ràdio de trap i de reaggeton. El trap és una barreja de rap i reaggeton.

Ja saps que hi ha moltes crítiques al reaggeton?

Violeta: Sí, per masclista.

En realitat sembla que hi ha en marxa un projecte perquè alguns d'ells toquin en una habitació insonoritzada. A veure si hi ha sort.

Arriba la Carla.

Tu també toques el piano.

Carla: Des de fa dos anys, a Ullà.

*La Carla, rumiant per què li agrada la música.
FOTO: ELI CRUZ*

De piano què aprens?

Carla: Toco partitures. Música «normal»...

Ara també hi ha música «normal»? Com és la «no normal»?

Riu.

Ho vas triar tu o els teus pares?

Carla: Primer anava a l'Escola i jo vaig triar el piano. Després a Ullà he seguit amb el mateix instrument.

Per què t'agrada? És difícil respondre això, eh? Si vols et dic el que han dit, a canvi que tu diguis una idea...

Carla: M'agrada perquè quan me'n van ensenyar ho van fer molt bé. I ara...

Per cert: Verges, Ullà, les Olives. Com us ho feu per anar-hi?

Amb cotxe.

Tan joves teniu carnet de conduir?

No, els nostres pares ens hi porten!

I us esperen?

No. Ens tornen a buscar.

És una vida molt sacrificada, la dels vostres pares.

RAMON CASARES

Cal Físio
Fisioteràpia | Rehabilitació
David Resta i Maurici
Col·legiat núm. 3040
Església, 9 · TOR
Tel. 652 666 727

MAPFRE
OFICINA DE VERGES
Plaça Onze de Setembre, 10
T 972 78 08 08 F 972 78 05 42
17142 VERGES
Email: mustel@mapfre.com

L'aiguat del 1940

L'AIGUAT DE SANT LLUC

En la secció de medi ambient fem esment de l'aiguat del 1940. En aquest article hi ha la memòria personal d'aquelles inundacions extraordinàries. No cal dir que aquest petit relat és apassionant.

No feia gaire més d'un any i mig que s'havia acabat la Guerra Civil i els col·legis religiosos tornaven a obrir les portes. El començament del curs, l'octubre del 1940, era ja el segon any que el col·legi de La Salle de Figueres havia tornat a la normalitat. Els nostres pares, que tenien quatre fills, volgueren portar el nostre germà, en Lluís, a estudiar-hi. En Lluís era el més gran dels germans; en Josep Ma. tres anys més tard també hi va estudiar, després venia jo i l'Àngel encara havia de néixer, que ho va fer el 1941.

En Lluís estava intern en el col·legi de La Salle, conegut popularment com «Els fossos». Les famílies, quan podien, anaven a veure els fills en tartana perquè la majoria no teníem cotxe. El dijous, dia de mercat a Figueres, sí que passava un autocar de Torroella de Montgrí on la gent solia portar-hi ànecs, oques i tota classe d'aviram per vendre, principalment la gent de més a prop de Figueres. Els veïns de la Tallada solien anar més al mercat de Verges, Torroella de Montgrí o la Bisbal.

El nostre germà Lluís havia començat els estudis els primers d'octubre i el dia 18, diada de Sant Lluç, els nostres pares decidiren anar-lo a veure. Sortírem de casa aviadet, amb la tartana; la mula que teníem anava sempre al trot, tot i que no era gaire ràpida, però no parava mai.

El Fluvià desbordat a Olot.

Per fer el trajecte de la Tallada a Figueres solíem estar-hi més o menys dues hores. Això era el normal en aquella època, que no s'anava amb tantes presses com ara. Es tenia temps de contemplar el paisatge. Recordo com si fos ara que quan passàvem per la masia que en diuen la Bomba, després de Vilacolum, en aquella època hi havia unes oliveres mil·lenàries, era maco de veure passant amb la tartana, es

TALLER MECÀNIC
Figueras

Reparació d'Automòbils i Maquinària

Tel./Fax 972 78 00 67 mail: tallerfigueras@hotmail.es
 Ctra. de Figueres, 14 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)

MACIÀ JARDINER. S.L.

CONSTRUCCIÓ I
MANTENIMENT DE JARDINS
NETEJA DE PISCINES

C/ Nord, 2 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)
Tel. 972 780 441 Mòbil 605 915 352
 oficina@maciajardiner.es

podien contemplar una bona estona. Després de l'any 1956 les varen arrencar totes i allà mateix hi van plantar de nou les que hi ha ara.

Un retorn accidentat

Aquell dia estava una mica ennuvolat i prou, no plovia. En arribar a Figueres vam deixar la mula i la tartana en una quadra, l'equivalent als pàrquings d'ara.

Vàrem passar la diada amb el nostre germà i després d'una bona passejada per Figueres, cap al tard, emprenguérem el camí de retorn cap a casa. Ja de tornada, en passar per Torroella de Fluvià, un grup d'homes que hi havia per allà ens varen parar i ens varen advertir que no continuéssim fent camí cap a casa perquè el riu Fluvià havia crescut molt i l'aigua passava per sobre el pont, i se'ns emportaria mula, tartana i a tots nosaltres cap al mar. Els pares, preocupats, van dir: —I doncs, com ho farem?

En el poble, Torroella de Fluvià, hi havia una família, molt bona gent, que ens varen acollir. Vàrem posar la mula i la tartana al pati de la casa i a nosaltres també ens varen acollir i tractar molt bé.

Per aquí l'Empordà va ploure molt poc, però a muntanya hi plovia moltíssim, el que solem dir «a bots i barrals». De les muntanyes sortien grans cabals d'aigua de pertot arreu, els rius anaven tan desbordats que el Ter i el Fluvià es varen unir. El Fluvià anava tan ple que s'emportava tot el que trobava per on passava, molins, arbres, animals negats, botes de vi buides, porcs, ovelles, troncs d'arbres... Era tot un desastre. No estic assabentat que hi hagués desgràcies personals.

La ciutat d'Olot quedà tota inundada, l'aigua corria pels carrers com si fos el riu.

Per fer el trajecte de la Tallada a Figueres solíem estar-hi més o menys dues hores. Això era el normal en aquella època, que no s'anava amb tantes presses com ara. Es tenia temps de contemplar el paisatge

Després de l'aiguat, els d'Olot taral·lejaven una cançó que més o menys deia així:

A Olot el Fluvià

Es passeja pels carrers

Un borratxo que ho va veure

Un borratxo que ho veié, digué:

—Ja ho veieu, fa més mal l'aigua que el vi.

Quan torni a passar

Jo us diré lo que heu de fer,

Procurar-vos moltes fustes

I fer l'arca de Noè.

El Ter a Girona.

Una mula supervivent

A Torroella de Fluvià hi vàrem estar dos o tres dies, fins que l'aigua va baixar.

La nostra mula allà al pati d'aquella casa es va estar quasi tres dies dreta, amb el cap enlaire. L'avi de la casa, que de tant en tant anava donant un ullada al pati, ens anava dient: —La mula no s'ha pas negat, he vist que menjava un brinc de blat de moro que surava per sobre l'aigua.

Bar L'Empordanet

Joan Agustí Feliu

La Tallada d'Empordà

17134 GIRONA

Tel. 972 78 03 02

Sempre més vàrem restar molt agraïts a aquella família i recordo que moltes vegades quan anàvem a Figueres paràvem a veure'ls.

Quan baixaren les aigües, nosaltres, el pare i jo, empenquèrem a peu el camí cap a casa, però no pas per la carretera, perquè el riu encara passava molt per sobre del pont. Vàrem anar a passar per Sant Miquel de Fluvià.

De camí de Torroella de Fluvià a Sant Miquel de Fluvià recordo que llavors sí que plovia una mica; a més de ploure, l'aigua del Fluvià va tornar a pujar i una onada d'aigua d'un metre d'alçada, més o menys, ens venia darrere.

Arribàrem com vam poder a Sant Miquel molls com ànecs, i allà també una bona família ens varen recollir. Recordo d'aquella casa que ens vàrem posar sobre d'un llit, només amb un matalàs, i que en el sostre hi havia uns cairats més o menys blanquinosos. D'aquella casa no en recordo res més.

Després, quan va plegar de ploure, vàrem reprendre el camí cap a casa, vam pujar a la via del tren i vàrem passar tota vora de la via fins a Gaüses, i d'allà per camins trencats cap a casa. Tota vora de la via hi havia uns corriols per on en aquells temps hi passava molta gent.

Quan vàrem pujar al terraplè de la via del tren, a Sant Miquel de Fluvià vàrem trobar-hi una màquina de tren encallada, que es veu que era una màquina de reconeixement de la via, sembla que passaven a mirar que tot estigués bé. La locomotora venia de Figueres direcció Girona, aquesta màquina de vapor era molt grossa, almenys jo l'hi veia, la veia immensa, és clar, perquè jo tenia només cinc anys i tot ho veia molt gros.

Aquesta màquina de reconeixement, al passar del pont del riu per la via de sobre el terraplè, que estava tot amarat d'aigua i havia quedar molt flonjo, amb el pes de la màquina la via es va enfonsar i es va haver de quedar parada allà.

L'aiguat es va endur el pont de Torroella de Montgrí i el van haver de substituir per una passera de fusta.

Nosaltres, després d'algues peripècies, vàrem arribar a casa sans i estalvis.

Al cap de pocs dies, quan els rius es van normalitzar, el pare va anar a buscar la mula i la tartana. Els carrers de Torroella de Fluvià estaven tots enllotats, hi havia llocs on hi havia quasi un metre de llot, porqueria, animals negats, arbres travessats...

Aquest no és l'únic aiguat del qual es té constància: l'any 1932 el Ter i el Fluvià van créixer tant que també es van unir. Però podem continuar amb aquesta història en una altra ocasió.

PERE PAGÈS

La Cuvée
de la Plaça

Vins nacionals, estrangers i internacionals procedents de viticultura respectuosa

La Cuvée de la Plaça

Plaça del vi, 3 - 17001 GIRONA (Girona)

☎ 972 22 72 75 - ✉ lacuveedelaplace@cuveegirona.com

Cuvée
Girona

Cuvée Girona SL

c/ Major, 17 - 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)

☎ 972 78 04 98 - ✉ cuveegirona@cuveegirona.com

Wolfgang Amadeus Mozart

El passat diumenge 20 de maig vam celebrar la Festa de la Gent Gran. Just abans de dinar, hi va haver un concert de música clàssica a càrrec de l'Orquestra de Cambra de l'Empordà. El repertori va anar des de Mozart fins a Toldrà. Després de l'última obra, com que la gent en volia més, l'orquestra va interpretar dues sardanes que van entusiasmar el públic assistent. En acabar, a la sortida de L'Empordanet em vaig trobar ni més ni menys que el mateix Mozart! Aprofitant aquesta oportunitat única, no em vaig poder estar d'anar a saludar-lo.

Mozart portava una casaca vermella ornada amb farbalans blancs i botons també vermells per tota la llargada del pit. Portava una perruca blanca amb rínxols sobre les orelles.

Bon dia, senyor Mozart. Què hi fa per aquí?

Ha, ha, ha, hola, bon dia. Res, sabia que aquí es feia un concert i he decidit venir a veure'l. Ah, i no em diguis senyor, perquè tot i que tingui 30 anys encara em sento un nen.

D'acord, Amadeus. I què? T'ha agradat el concert?

Sí, ha, ha. Ha estat bé. He sentit obres d'uns estils molt diferents als de les meves composicions. Però especialment m'ha agradat molt una peça titulada «Vistes al mar», d'un compositor que han dit que era d'aquest país. I he vist que l'estil de construcció segueix essent com en el meu temps; la típica seqüència de tres moviments, el primer i tercer ràpids, i el moviment central lent. Una obra molt interessant tot i l'estil tan diferent del meu. Ha dit que es deia Toldrà?

Sí, Eduard Toldrà. Una gran referència musical al nostre país que va viure ara fa uns cent anys. Ens ha deixat composicions molt boniques i per a diverses formacions. Ah, i com has pogut escoltar, la teva música encara se segueix tocant avui dia. Què t'ha semblat la interpretació del teu *divertimento*?

Bé. L'he sentit tal com sonava dins del meu cap mentre l'estava component. Vivia a Salzburg i crec que llavors tenia 15 o 16 anys. Ja fa temps d'aquesta obra. Doncs m'ha semblat una bona interpretació, tot i que jo he sentit totes les imperfeccions.

Bé, tu sempre amb l'oïda tan fina. Així eres molt jove quan el vas compondre...

Sí. Però encara que fos jove, a mi no em costava gens compondre. Jo vaig elaborant la música dins el meu cap tal com

Un dels típics retrats de Mozart.

va brollant, i en la mesura que hi vaig pensant vaig determinant la versió definitiva, fins que arriba un moment que només em falta transcriure-la al paper. Quan això passa, ja no haig de corregir res més.

És extraordinari! (I mentrestant, pensava en partitures d'altres compositors, com per exemple Beethoven, plenes de correccions i guixades).

Però el que més m'ha sorprès és que la gent estava escoltant concentrada i amb molt silenci!

Clar! Quan escoltem aquest tipus de música és molt important mantenir el silenci, primer per gaudir millor l'audiència i segon per ajudar a la concentració dels músics.

Així deu ser ara! Jo en canvi componc *divertimentos* per entretenir la gent de palau. Ells, mentre els escolten, van fent i parlant de les seves coses; són com música de fons. No cal estar tan atent. Són obres lleugeres de caràcter i escrites per a pocs instruments, així els músics caben bé a les estances de palau. Ah, i escolta una cosa, això del número 136, qui l'ha posat? A part de les simfonies o les sonates, jo no poso números a les meves obres. Jo vaig component, component... La meva inspiració és inacabable!

Doncs mira, Amadeus, actualment tota la teva obra està catalogada. Totes tenen un número que va determinar el segle XIX un gran admirador teu: Ludwig von Köchel. Per això hi ha la lletra K davant el número¹. I aquesta referència que porta cada una de les teves obres és universal.

Ah caram! Que interessant. I quantes obres se suposa que jo compondré al llarg de la meva vida?²

En el teu futur no hi entrarem, d'acord? Però estic realment fascinat perquè, si aquest *divertimento* porta el número 136 i tu el vas compondre quan tenies 16 anys, vol dir que...

Sí! Ha, ha, ha, que ja havia compost moltes obres. Sonates per a piano, més de deu òperes i unes vint simfonies.

Realment vas ser un nen prodigi!

Sí, però no et pensis que tot ha estat fàcil, eh.

Sí, d'acord. Ja ho suposo. Però aquella proesa que s'explica que vas transcriure una obra completa havent-la sentit només una vegada és veritat?

Sí, sí, és cert. Va ser en un viatge a Roma quan tenia 14 anys. Allí vaig assistir a un dels cèlebres oficis de Setmana Santa a la Capella Sixtina del Vaticà. En aquella celebració vaig poder sentir el «Miserere» de Gregorio Allegri, a 9 veus per a dos cors. Aquesta composició era considerada una joia exclusiva de la Capella Sixtina, fins al punt que estava prohibit, amb pena d'excomunió, treure-la o copiar-la. Una vegada vaig tornar a la posada on m'hostatjava, la vaig escriure en una partitura. L'endemà vaig tornar anar a sentir-la per poder corregir els pocs errors que havia comès.

Realment impressionant!

Jo vaig néixer amb unes qualitats extraordinàries per a la música. Als tres anys vaig començar a tocar melodies al clave³, als quatre podia memoritzar una peça de música en tan sols mitja hora, als cinc anys ja tocava el clave perfectament. I un any més tard, ja feia les meves pròpies composicions.

Això feia pressentir un futur prometedor...

Doncs no va ser tot tan fàcil com la meva relació amb la música. També m'ha portat problemes i maldecaps.

¹ Moltes vegades també es posa una V després de la K, i juntes són les inicials de Köchel Verzeichnis, en alemany 'catàleg de Köchel'.

² Köchel té catalogades 626 obres, l'última de les quals és el seu famós *Rèquiem*.

³ Se sol anomenar *clave* al clavecí, l'instrument de teclat anterior al piano.

El teu estil de vida

F Ferrer Cervià, s.l.
materials per a la construcció

PAVIMENTS, REVESTIMENTS PORCELLÀNICS, SANITARIS, AIXETES, MOBLES DE BANY, MAMPARES, PARQUET I TOT TIPUS DE MATERIAL PER A LA CONSTRUCCIÓ

Av. de França, 192 • Tel. 972 17 34 42 • Fax 972 17 34 56 • ferrer.cervia@gmail.com

17840 SARRIÀ DE TER - Girona

Suposo que et refereixes al teu pare, oi?

Doncs en bona part, sí. El meu pare és un bon músic. Tenia un càrrec a la cort de Salzburg com a violinista i compositor, i també donava classes. Però en veure les meves genials aptituds, va deixar-ho tot per dedicar-se exclusivament a la meua educació i la de la meua germana. Segurament ell devia pensar que mostrant en públic les nostres habilitats podria treure'n un bon profit econòmic.

Segur que va ser això? No devia ser que volia donar-te a conèixer perquè acabessis tenint una bona feina?

Però això no havia de ser quan només era un nen! Jo vaig començar a viatjar amb el meu pare als sis anys per tots els palaus i acadèmies de música europees mostrant les meves habilitats. La meua germana Nannerl, cinc anys més gran que jo, també venia i de vegades tocàvem junts. Sempre ho tenia tot molt ben organitzat per al seu propòsit. Durant el viatge a París, quan arribàvem a qualsevol ciutat important, el primer que feia era inserir una nota en algun diari local anunciant que havien arribat dos nens prodigis de la música que mereixia la pena escoltar-los. Llavors, ens passejava pels llocs més concorreguts perquè la gent ens conegués, i evidentment ens allotjàvem al millor hotel o posada d'aquella ciutat. Amb tot això i una bona carta de presentació, anàvem a fer concerts als llocs més emblemàtics. I llavors jo només tenia 7 anys!

I vas voltar molt durant tots aquells anys?

Vaig estar a Viena, Munic, Frankfurt, Brussel·les, París, Londres, Lyon, Milà, Bolonya, Nàpols, Venècia, Innsbruck, Mannheim... I concretament a Viena, quan tenia només 6 anys vaig arribar a tocar al palau de Schönbrunn davant la mateixa emperadriu Maria Teresa, i ella ens va regalar a mi i a la meua germana dos vestits de gala molt elegants!

Buff... això és mitja Europa!

I els viatges eren amb carruatges, no amb aquestes coses de ferro sense cavalls que veig per aquí i que van tan de pressa. Perquè ho entenguis, el viatge de París a Londres va durar 14 dies.

Retrat de Mozart amb el vestit de gala regalat per l'emperadriu Maria Teresa d'Àustria.

Realment devia ser esgotador.

Des dels 6 fins als 20 anys vaig estar viatjant fent concerts i demostracions, passant petits períodes a casa per descansar o per seguir rebent formació musical per part del meu pare. Amb tanta feina vaig perdre la infància! Jo volia ser un nen i jugar com tots els altres... Però no! Vaig pagar molt car tenir aquestes extraordinàries aptituds.

Però segur que tot no va ser dolent, oi?

Home, tot no. A Europa tothom parlava de mi i de les meves proeses. Em vaig poder relacionar amb músics importants i vaig conèixer tot tipus de música, i tot això ho vaig retenir dins el meu cap i ara ho puc aplicar a les meves composicions. I també vaig aprendre'n molt de l'estil de compondre de Haydn.

Un gran compositor del teu període que, entre altres obres, va compondre simfonies precioses. Bé, doncs amb tot aquest bagatge, segur que et deuen haver sortit bones feines i amb bons sous en corts importants.

Veritat que sembla que jo ho havia de tenir més fàcil? Doncs no! Primer volia desempallegar-me del meu pare. Cada vegada el suportava menys. Tot el dia em donava consells: respecta els diners, no confiïs en estranys, no surtis a caminar de nit, planeja abans de fer, relaciona't amb la gent adequada... Buf. No parava. I el que va aconseguir va ser perdre'm. Segons ell, tot ho feia perquè tingués totes les facilitats per poder entrar a treballar com a músic de la cort en algun palau important.

Però ja hi has treballat, en palaus, no?

Sí, clar; necessito diners per viure. Però al final me'n canso.

No m'agrada que em diguin què haig de compondre i què haig de fer. Jo vull llibertat artística: vull compondre el que em vingui de gust! I crec que ho estic aconseguint.⁴

⁴ En aquesta època, la majoria de músics treballaven sota les ordres d'un patró, que podia ser l'Església, la cort o un noble adinerat. Mozart, en canvi, va ser un dels primers músics de la història que, després de provar-ho, va decidir emprendre la seva carrera per compte propi, tal com ja ho farien després els músics del període musical següent: el romanticisme.

La família Mozart: Amadeus i Nannerl al piano, el pare amb un violí a la mà i la mare (ja difunta) en el quadre del fons.

Doncs me n'alegro. I ara què estàs fent?

Doncs mira, fa cinc anys que visc a Viena amb la meua dona, la Konstanze. A part de compondre, també faig moltes classes de música.

Teniu fills?

Sí, n'hem tingut 3, però desgraciadament només en viu un, en Karl Thomas, que ara té 2 anys.⁵

Ho sento molt, Amadeus... I què estàs component ara?

Mira, ara acabo de compondre i estrenar l'òpera més gran que he fet fins ara, i a més a més en italià, perquè els textos són del poeta Lorenzo da Ponte, que vaig conèixer no fa molt perquè treballava per als teatres imperials. Ja des de l'assaig general va ser un èxit apoteòsic. Els músics la van aplaudir amb entusiasme i cridaven «Visca! Visca, mestre! Visca el gran Mozart!». Ha ha ha.

Caram! I com es titula aquesta òpera tan meravellosa?

Le nozze di Figaro. És una gran òpera. Té quatre actes. I ja estic preparant la següent, també amb llibret d'aquest fantàstic escriptor, que s'anomenarà *Don Giovanni*.

Així ara et deus guanyar bé la vida, no?

Sí, guanyo molts diners, però no et pensis, mai arriben per a tot. Sempre hi ha despeses imprevistes. Jo en gasto molts

⁵ En total, Mozart i Konstanze van tenir quatre nens i dues nenes, dels quals només van arribar a adults dos dels nens, que van acabar solters i sense descendència.

i, a més a més, la Konstanze és capritxosa. Si veu una cosa que li agrada se la compra sense pensar-s'ho. Però malgrat això, jo me l'estimo molt. Bé, i vosaltres què? Escolteu molta música? Teniu a cada poble un espai tan bonic com aquest per escoltar-ne? Deu haver-hi moltes orquestres, oi?

Doncs mira, resulta que actualment per escoltar música no cal anar a cap lloc. La podem escoltar a qualsevol lloc i en qualsevol moment. Nosaltres no necessitem tenir una orquestra cada vegada que volem sentir música.

Ah, no? I com l'escolteu, doncs? Em deus estar enredant, ha ha ha.

No, Amadeus, nosaltres podem escoltar la teua i qualsevol música quan volem. La tenim guardada en un disc. (Vaig pensar entre mi que si ara li parlo de la ràdio, Youtube o Spotify a una persona que viu sense ni tan sols llum elèctrica, la cosa no prosperaria.)

Un disc? I què feu amb el disc?

Doncs ara vaig al cotxe, el meu carruatge que dius tu, a buscar-ne un que conté música de Haydn, el teu admirat compositor, i anirem a la sala on s'ha fet el concert a escoltar-lo. Així veuràs com ho fem nosaltres quan no anem expressament a sentir una orquestra.

Quan vaig tornar, Mozart ja no era on feia quasi bé mitja hora que conversàvem. Vaig buscar-lo per l'entorn i res. Semblava com si s'hagués esfumat. En aquell moment, no tenia clar què havia passat, i mentre contemplava en el cel un núvol que s'assemblava a la seva perruca, em preguntava si tot allò havia estat real o fruit de la meua imaginació.

ULTANO GÓMEZ PONSETÍ

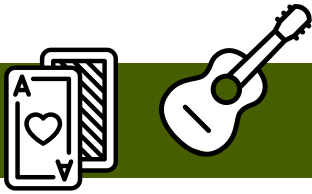
E.S. VERGES

Pedro Carvalho

Tel. 972 78 01 34

Ctra. 31 p. Km 357,8 - 17142 - VERGES (Girona)

ENQUESTA SOBRE EL LLEURE

L'enquesta intentava indagar sobre l'ús que fem del nostre temps lliure, del temps que no dediquem pròpiament a la feina remunerada o a les obligacions i tasques més o menys necessàries per al dia a dia. S'han contestat 52 enquestes, bé per internet, bé en paper. No és una mostra gaire gran, però sí que pot donar indicis sobre tendències i comportaments dels habitants del nostre municipi en aquest tema.

A les preguntes en què hi havia quatre o cinc opcions per triar en ordre de preferència, hem fet la valoració següent: l'opció 1 l'hem valorada amb 3 punts; la 2, amb dos, i la 3, amb 1. En resulten així unes «Quotes de valoració» (QV) que ens serveixen per quantificar el grau de preferència de cada ítem per part de l'enquestat.

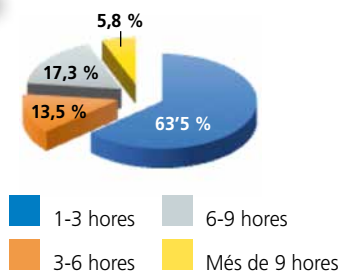
Comentaris sobre l'enquesta

La major part (63,5 %) només disposa d'una a tres hores diàries de temps lliure en els dies feiners o laborals. Els que disposen de més de 9 hores (17,3 %) suposem que són jubilats o estan a l'atur. També hi ha una majoria que no treballa els caps de setmana (63,5 %).

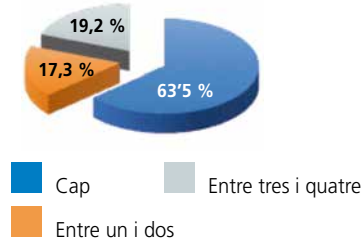
Entre les hores lliures, que no són de feina remunerada però que s'omplen amb activitats que poden ser més o menys necessàries o d'interès personal, les tasques domèstiques, que inclouen hort i jardineria, ocupen el primer lloc (QV: 97), mentre que «Vida familiar i de veïnat» i «Entreteniment i lleure personal» queden en segon i tercer lloc, amb QV de 87 i 83, respectivament; quedant en quart lloc «Activitats culturals», amb una QV de 75. El fet que l'opció «Tasques domèstiques» hagi quedat en primer lloc fa pensar que, en ser la majoria dels habitatges unifamiliars, generalment amb un tros de pati, jardí o era, el manteniment de la llar ocupa una bona part del temps lliure.

Quant a les hores estrictament de lleure personal, és a dir, aquelles en què no hi ha cap obligatorietat i s'omplen d'allò que més agrada o escau, destaca que «Jocs d'atzar» ocupi el primer lloc, amb una QV de 85, seguint molt a prop «Exercici físic» (QV: 78) i «Ràdio, TV, internet d'entreteniment» (QV: 71). Jugar a cartes concorda amb la imatge de molts bars i casals de poble on se celebren animades partides; en canvi, que l'activitat física ocupi el segon lloc indica un canvi de tendència en els hàbits del món rural: una major cura per la salut i la vida sana. És evident que, en viure al camp i amb la proximitat de la natura, tenim l'avantatge de poder gaudir de bones passejades a peu o en bicicleta.

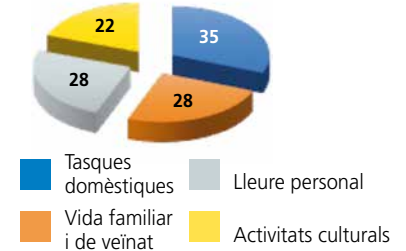
1 ELS DIES LABORABLES, DE QUANT DE TEMPS LLIURE DISPOSES?

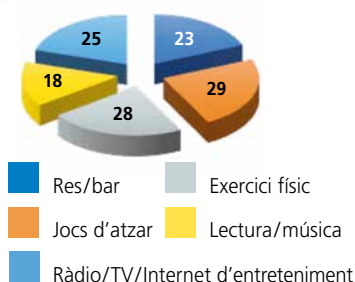
2 QUANTS CAPS DE SETMANA TREBALLES?

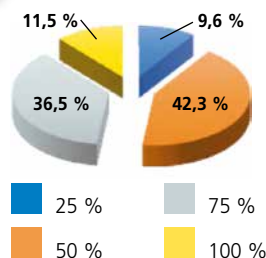
3 LES HORES LLIURES, DE NO TREBALL ERICTE, LES DEDIQUES A (valorat segons la QV)

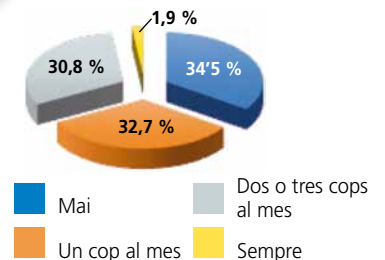
4 EN LES HORES D'ENTRETENIMENT I LLEURE, QUINES ACTIVITATS ACOSTUMES A FER? (valorat segons la QV)

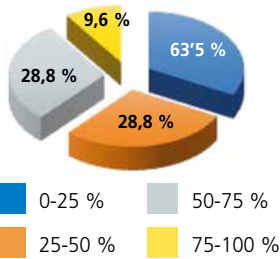
5 QUIN TANT PER CENT DEL TEU OCI O LLEURE T'AGRADA COMPARTIR AMB ELS ALTRES?

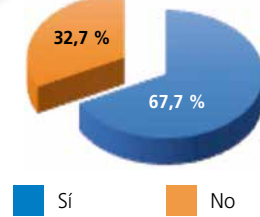
6 ELS CAPS DE SETMANA ACOSTUMES A PASSAR-LOS FORA DE CASA I DEL MUNICIPI?

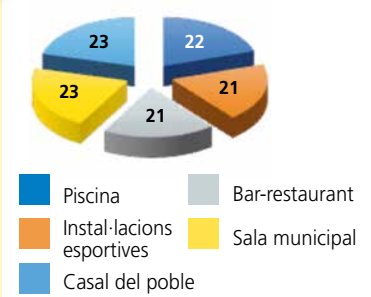
7 QUANTES ACTIVITATS D'OCI O LLEURE FAS FORA DEL MUNICIPI?

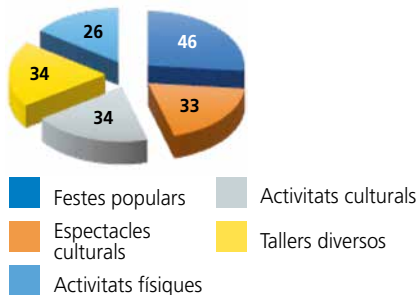
8 FAS ÚS DE LES INSTAL·LACIONS MUNICIPALS?

9 SI EN FAS ÚS, QUINES FAS SERVIR MÉS? (valorat segons la QV)

10 EN CAS QUE PARTICIPI A LES ACTIVITATS ORGANITZADES PEL MUNICIPI, EN QUINES PARTICIPIES MÉS? (valorat segons la QV)

Sis persones han posat com a activitat de lleure algunes que, per a d'altres, podrien ser com "obligatòries o imposades": «jugar amb els fills», «cuinar», «elaborar magnífics quadres de punt de creu», «estudiar anglès», «voluntariat» o «fer vida social».

Els pobles fan més fàcil i possible la vida social, tal com demostra l'afany de compartir el lleure amb els altres: a un 43,3 % li agrada compartir la meitat del seu temps lliure, i a un 36,5 %, les tres quartes parts.

La major part s'estima més quedar-se al municipi els caps de setmana: quasi un 70 % no surt mai o només un cop al mes, mentre que els que surten més de dos caps de setmana no arriba a la tercera part. Aquesta proporció contrasta amb la població de les grans concentracions urbanes, la qual cerca la natura i l'aire net que nosaltres tenim sense moure'ns de casa.

Tot i les possibilitats que ofereix el nostre municipi per al lleure, no en pot satisfer totes les expectatives de modalitats i horaris que les poblacions del voltant ofereixen. Per això mateix un 60 % desenvolupa fins a un 50 % del seu oci fora del municipi, encara que només un 9,6 % el fa tot fora. La fàcil accessibilitat de municipis tan ben dotats com l'Escala o Torroella segurament que hi ajuda. Clar que en l'apartat de «Consideracions» de final de l'enquesta alguns pares es queixen pel fet que no s'organitzen prou «Activitats extraescolars al municipi», cosa

que fa que hagin d'anar amunt i avall acompanyant els seus fills. Només una objecció se'ls podria posar: en no haver-hi escola al municipi és difícil organitzar-ne.

En el qüestionari sobre l'aprofitament de les instal·lacions municipals són majoria els qui en fan ús (67 %), però també és significatiu que un 32 % no en faci ús. Les instal·lacions esmentades treuen una puntuació bastant semblant, la qual cosa indica que hi ha un ús força equitatiu entre elles. Per ordre decreixent, segons la QV, la puntuació és la següent: «Casal» (68), «Piscina» (65), «Bar/restaurant» (64), «Sala municipal» (61) i «Instal·lacions esportives» (58).

Més de tres quartes parts dels enquestats (78,8 %) participen en les activitats que organitza el municipi, la qual cosa indica l'alt grau d'implicació de la població en aquest aspecte. «Festes populars» és l'ítem que treu més puntuació de QV (77). Després el segueixen força empatats «Espectacles culturals» (66) i «Activitats culturals» (64). I una mica més endarrere, «Tallers diversos» (57) i «Activitats físiques» (46); segurament perquè aquestes dues últimes activitats tenen una oferta menor, o han de competir amb d'altres amb horaris més extensos, no perquè no resultin d'interès per als usuaris.

Per acabar, en l'apartat de «Consideracions», a més del comentari anotat abans, se sent l'opinió que cal potenciar més la zona esportiva, el local social i, en general, la vida social del jovent perquè faci més seu el municipi. Qüestió difícil, perquè a l'edat de l'adolescència funcionen molt més, com a factor d'aglutinament, les colles a què el jovent se sent vinculat, i aquestes es formen, generalment, a l'escola i en altres activitats de fora del municipi, tal com es veu en la poca participació que el jovent té ara a la festa major.

Esperem que l'enquesta hagi servit una mica per dibuixar els hàbits del nostre municipi en el temps lliure i de lleure.

JORDI MARGARIT

Per menjar més sa

La salut i la nutrició van agermanades des d'antic, però resulta molt difícil aclarir què vol dir una alimentació saludable perquè en aquest tema s'hi barregen tant interessos com costums i tradicions.

Els coneixements ben contrastats sobre nutrició són escassos, atès que la recerca científica ben feta és molt cara i la immensa majoria dels estudis d'alta qualitat en salut versen sobre l'eficàcia de nous medicaments (que és de bon tros on hi ha més negoci). Així, el primer que cal tenir present és que totes les dietes dites «miracle», siguin de la «doctora pastanaga crua», del «doctor herba màgica» o del «xef oliva desconstruïda», no són més versemblants que els anuncis de jocs d'atzar i loteries quan assegurin que jugant ens farem milionaris. Dit això, si hom vol menjar més sa, hi ha prou coneixements objectius i consistència biològica per creure's els consells que segueixen i, és clar, mirar d'aplicar-los.

► **1. El més important és no menjar més del que cremem;** això és per a la majoria de tots nosaltres, reduir la quantitat d'aliments que ingerim diàriament, ja que molts tenim sobrepès, quan no estem obesos. Està clar que és un consell molt difícil de complir; sobretot quan estem a taula davant d'un dels nostres plats preferits. No obstant això, tot i que res no pot substituir la voluntat, hi ha certs trucs per ajudar a aconseguir-ho, com són reduir les racions, fer servir plats més petits, cuinar amb menys greixos, beure aigua abans dels àpats, fer més exercici físic (molt més), i...

► **2. Mastegar molt bé,** perquè, en efecte, és una manera molt senzilla i efectiva que una ració ens duri més temps, de donar temps al nostre estómac perquè ens digui «jaestic prou ple», i de fer millors digestions, ja que la saliva conté enzims per descompondre els sucres complexos. Per tant, **procurem paladejar els aliments** enlloc de devorar-los.

► **3. Reduir la quantitat de carn,** per diferents raons: (a) sabem que l'excés està relacionat amb el càncer i les malalties del cor; (b) està provat que una alimentació equilibrada requereix molt poca o fins i tot gens de carn; i (c) la ramaderia extensiva té un cost mediambiental no assumible i provoca un elevat grau de patiment animal. Així doncs, el millor és no menjar carn cada dia i consumir només bestiar de la millor qualitat; preferentment de cria ecològica. Una opció més saludable és el peix, atès que els blancs són més magres, i els blaus (sardines, seitons, verat, arengades, bonítol, salmó, etc.) contenen greixos saludables rics en omega-3, que redueixen el risc de patir malalties del cor. No obstant això, també cal tenir en compte que, com a conseqüència de la forta contaminació marina, alguns peixos menys que d'altres contenen metalls pesants tòxics.

► **4. Evitar els embotits industrials,** ja que solen estar fets amb la carn de la pitjor qualitat i molt de greix animal, i a més, estan farcits de conservants, additius alimentaris, colorants, sal i sucre.

► **5. I sí, el sucre és, segurament, el pitjor enemic d'una alimentació saludable** ja que, a més de ser la causa directa de la càries dental, és sabut que consumir-ne està relacionat amb l'actual epidèmia de diabetis, càncer i colesterol elevat. I n'hi ha pertot: refrescos, suc de fruites, pastisseria, conserves, embotits, plats preparats, etc.; i tant se val que sigui refinat, de canya o mel. El fet és que al llarg dels darrers cinquanta anys el consum de sucre s'ha disparat en tot el món i, a hores d'ara, continua a l'alça. Per cert, l'estèvia és un molt bon edulcorant natural alternatiu.

Els colors diversos de les verdures indiquen la presència d'antioxidants diferents.

► **6. I menjar cereals refinats (pasta, pa, etc.) és quasi bé el mateix,** ja que en digerir-los es transformen ràpidament en sucre tot provocant també diabetis, càncer i colesterol elevat. A més, poc després de consumir aquests aliments, el més probable és que tornem a tenir gana. Per tant, és molt millor consumir cereals integrals, ja que són més saborosos, de digestió més llarga, i més rics en fibra i altres nutrients.

El més important és no menjar més del que cremem

- ▶ **7.** En general, **consumim massa làctics**. Malgrat la pressió comercial de la indústria làctia, no està gens clar que beure llet, sobretot de vaca, i ingerir-ne els derivats protegeixi de l'osteoporosi. Fins i tot hi ha diversos estudis que suggereixen un efecte contrari. El cert és que als éssers humans després de la lactància no ens cal beure llet per a res. En tot cas, el consum moderat de probiòtics (iogurt, quefir, etc.), millor si són de cabra o d'ovella, sembla una opció més saludable; i tal com és obvi, hom recomana consumir formatge només de tant en tant, ja que, si bé moltes varietats són exquisides, gairebé totes fan pujar força el colesterol.
- ▶ **8.** És molt sa menjar verdures i fruites fresques cada dia, atès que són molt riques en enzims, vitamines, antioxidants, fibra i oligoelements. Per assegurar-ne la varietat, el millor és consumir productes locals i de temporada; i per tal de no malmetre les vitamines i d'altres nutrients, cal evitar coure les verdures massa temps i a temperatures elevades. Una bona idea és **preparar amanides amb ingredients de colors diversos**, ja que el color de cada verdura és característic d'un antioxidant diferent; i està provat que el **consum d'enzims variats, antioxidants i vitamines millora la immunitat**.
- ▶ **9.** També convé menjar llegums diàriament, atès que són hidrats de carboni complexos, rics en proteïnes, minerals, fibra i oligoelements. Abans de cuinar-los, però, convé rentar-los bé i deixar-los unes hores en remull, per tal de que couguin més aviat i de fer-los més digestius.
- ▶ **10.** I és clar que de sal, poca.
- ▶ **11.** Convé **comprar productes de proximitat**, ja que solen ser més frescos i beneficiem l'economia local.
- ▶ **12.** Millor **adquirir productes de temporada**, perquè són més barats i és una excel·lent manera d'assegurar-nos una dieta variada.
- ▶ **13.** De preferència, convé **consumir productes ecològics**, atès que hi ha prou estudis ben fets que demostren que són més rics en vitamines i nutrients, i també més escassos en antibiòtics, hormones, herbicides i pesticides. Altrament, és una manera de donar suport a l'agricultura i la ramaderia sostenibles i respectuoses amb el benestar animal i el medi ambient.

FOTO: FREEPIK

Compte amb el pa i la pasta!

Convé comprar productes de temporada, de proximitat i ecològics

En fi. No faig cap recomanació respecte a la quantitat d'aigua que convé beure perquè hi ha discrepàncies importants sense base empírica contrastada en cap dels sentits. I per acabar, només vull afegir que:

(a) La dieta ideal no existeix. Cadascú ha de trobar el seu propi equilibri segons la seva edat, gènere, tipus de feina, exercici físic, condició física, estat, malalties, genètica, etc.

(b) Menjar saludable no té per què ser avorrit. Potser no sigui costum, però tenim a l'abast un grapat d'ingredients originals (espelta, blat sarraí, amarant, civada, quinoa, mill, azuki, algues, etc.) i d'herbes i espècies gustosíssimes, a més d'un fotimé de formes interessants de cocció més enllà del bullit, el fregit i la planxa. Només cal preguntar a veïns, parents i amics i/o cercar a internet i/o provar noves idees per sortir de la rutina.

(c) Si volem millorar la nostra alimentació, no és aconsellable voler fer canvis dràstics. **L'èxit rau a saber introduir les millores d'una en una.** En nutrició només es progressa pas a pas.

I per descomptat, contestaré de molt bon grat qualsevol dubte, comentari o discrepància que m'arribi per e-mail.

PEP ANDRÉS
Metge especialista en salut pública
jandres1952@gmail.com

Els pressupostos participatius

A finals del passat 2017, l'Ajuntament de la Tallada va oferir als veïns dels quatre nuclis municipals que el conformen (la Tallada, Tor, Marenyà i Canet) formar part d'un procés participatiu en el qual l'objectiu era aprovar uns pressupostos destinats a cobrir necessitats d'àmbit municipal que l'Ajuntament o els mateixos habitants proposessin.

Aquest procés, anomenat Pressupostos participatius, va ser proposat per part de l'equip de govern conjuntament amb l'equip de l'oposició amb l'objectiu que els veïns tinguessin l'oportunitat d'implicar-se en les millores dels seus pobles i alhora conèixer quines són les necessitats prioritàries de cada terme. Així doncs, es va posar a disposició de cada nucli un total de 6.000 € per destinar al capítol d'inversions municipals.

El projecte va començar el 25 d'octubre, quan es va fer una primera consulta ciutadana mitjançant el web municipal i també amb la distribució de butlletes a tots els veïns. En aquesta primera consulta l'Ajuntament ja ofería algunes propostes que es podien votar i també hi havia l'opció de proposar-ne dues d'altres a banda de les que ja ofería l'Ajuntament mateix.

Per tal que això fos possible, es va crear el Consell de Poble, un òrgan participatiu format per representants polítics, tècnics i per dos representants de cada nucli de població que es reunia per fer un control i seguiment del procés, i conformant la màxima transparència del que s'estava realitzant.

Posteriorment, es va fer un primer filtratge d'aquestes propostes presentades perquè responguessin al compliment tant de viabilitat tècnica com econòmica i d'aquesta manera, el dia 10 de novembre obteníem l'informe tècnic necessari per continuar amb la fase següent del procés.

Finalment, el divendres 1 de desembre a les 19.00 h a la Sala de Plens de l'ajuntament es va realitzar un taller en forma d'assemblea amb l'objectiu d'explicar els resultats de les primeres fases i fer una votació individual i oberta a tothom respecte de les propostes més prioritàries. Els veïns dels diferents pobles es van agrupar i van arribar de manera consensuada a un resultat òptim i definitiu.

Pel que fa al nucli de la Tallada, la proposta definitiva va ser la de col·locar una pèrgola al Pati d'Estudis, un lloc molt

Assemblea de l'1 de desembre.

freqüentat per la mainada del poble quan arriben de l'escola i en el qual amb l'arribada de la primavera i l'estiu és difícil estar-hi pel fet que no hi hagi ombra.

Pel que fa a Marenyà, la proposta definitiva va ser fer l'enllumenat al carrer Era Nova. Cal dir que aquesta proposta va obtenir la totalitat dels vots i per tant, va ser la definitiva.

Respecte a Tor, la màxima puntuació va ser per a l'equipament del casal, que va obtenir un total de 139 punts i per tant, la definitiva.

I pel que fa a Canet, tots els vots van anar per a la proposta de l'acabament exterior de l'Espai Canet, que es completarà amb una font, pals de delimitació, arbres i una barbacoa. Aquesta idea va ser presentada pels mateixos veïns.

Tant des de l'Ajuntament com per part de la ciutadania s'ha valorat aquest projecte positivament; ara, el que cal és vetllar per la seva continuïtat i engrescar els veïns a seguir participant-hi.

NÚRIA BALLESTA SUREDA

La Núria Ballesta va ser representant del poble de la Tallada al Consell de Poble

Any Pompeu Fabra

Any
Pompeu
Fabra
2018

150 anys del naixement
100 anys de la Gramàtica Catalana

Pompeu Fabra

Totes les viles una mica grans, ciutats i molts pobles tenen un carrer, una escola una biblioteca i fins i tot universitats amb el nom de Pompeu Fabra.

Aquest any és l'Any Pompeu Fabra, a partir del 21 de febrer de 2018, ja que se celebra el 150è aniversari del naixement de Pompeu Fabra i el centenari de la publicació de la primera *Gramàtica de la llengua catalana*. És per això que durant aquest any es porten a terme a tot el territori de parla catalana diversos actes commemoratius d'aquest any Fabra.

Però que més en sabem? Per què va ser una persona tan important? Qui era?

Pompeu Fabra va néixer el 1868, ara fa cent cinquanta anys. Tot i ser el lingüista més important que ha tingut la llengua catalana, ell va fer estudis d'enginyeria industrial. Era un gran científic, professor de química a qui li agradaven molt els enigmes i, fins i tot, inventar-se idiomes.

Pompeu Fabra era un gran fumador de pipa.

L'interès per la llengua catalana li va començar quan va veure per primer cop a casa uns textos del seu besavi escrits en català, una llengua que ell no havia vist mai escrita perquè va viure en una època en què s'havia prohibit l'ensenyament en català i del català. En aquells moments hi havia pocs llibres escrits en català, i ara diríem que a més estaven plens de faltes. Diferents autors podien arribar a escriure la mateixa paraula de moltes maneres diferents. Aquest fet va fer decidir Pompeu Fabra a fer alguna cosa per posar ordre al desgavell lingüístic que hi havia hagut fins aquell moment i unificar l'ús de la llengua catalana.

Per això, primer va fer un treball de recerca per saber quines paraules s'usaven als diversos indrets de parla catalana i

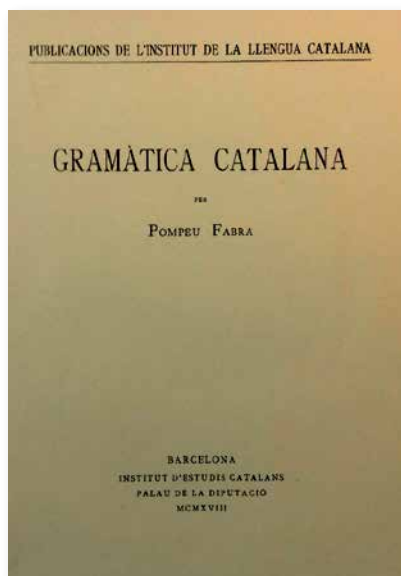
també esbrinar com s'escrivia una mateixa paraula a cada lloc.

Junt amb els altres estudiosos de la llengua catalana formava part de l'Institut d'Estudis Catalans, que va ser fundat el 1907, com a corporació acadèmica dedicada a la investigació científica superior de tots els elements de la cultura catalana. Entre tots els estudiosos van estudiar acuradament la fonètica, vocabulari... de la llengua, i d'aquí en va sortir la primera *Gramàtica de la llengua catalana*, que és un llibre amb instruccions de com utilitzar correctament una llengua. Més tard, el 1932 van publicar el Diccionari general de la llengua catalana. Són moltes les obres de Pompeu Fabra, totes relacionades amb l'ús i l'estudi de la llengua.

En l'aspecte personal, Fabra es va casar i va tenir tres filles, i durant la Guerra Civil Espanyola va haver de fugir i refugiar-se a França, d'on mai va tornar. Va morir el 1948 a Prada de Conflent. El curiós és que els seus descendents encara viuen a França i tot i haver tingut un familiar tan important per a la llengua catalana, ells gairebé no parlen ni saben el català.

Aquesta és una petita pinzellada de la persona de Pompeu Fabra, de qui tots hem sentit a parlar o n'hem consultat alguna vegada alguna de les obres. Podríem posar un llistat llarguíssim de les seves obres amb les dates de publicació, però ho podem trobar en algunes webs com ara:

llengua.gencat.cat/ca/anypompeufabra

La Gramàtica de 1918.

MÍRIAM PAGÈS

Progrés? Quin progrés?

Pensar de veritat ens porta sovint a fer-nos preguntes incòmodes, preguntes que ens fan sortir del nostre espai de confort d'idees preconcebudes. La idea de progrés, tan sovint acceptada sense matisos, es posa en qüestió en els dos llibres que es fan dialogar en aquest article.

Un veí de Tor, en Jordi Margarit (Barcelona, 1945; llicenciat en filologia clàssica i professor a l'I. B. La Bisbal), acaba de publicar el llibre *Conversaciones con Menipo* (Bcn, ed. Sunya, 2018; està en preparació una edició en català).¹ L'obra té l'estructura d'un diàleg, amb elements de novel·la i d'assaig. L'autor hi parla dels nostres temps des de la seva experiència personal. Ho fa, sobretot, per mitjà de les «impressions» del professor de clàssiques Jeroni Dalmau, que se'ns revela com un esperit de contradicció i molt crític amb el pensament dominant avui en dia. És clarament l'alter ego d'en Jordi Margarit. Ara bé, la peculiar riquesa del llibre es troba en el distanciament de molts segles amb què observen la nostra època els dos personatges que vertebran la narració: Philologus i Mènip. Philologus és un humanista grec, director de la principal biblioteca d'Atenes entre els segles I i II d. C. És molt semblant al professor i, per tant, també es pot considerar la veu d'en Jordi Margarit, tot i que percebent el món actual des dels paràmetres del món clàssic. Mènip és el nom d'un filòsof cínic (ss. IV-III a. C.) que ha esdevingut un dels referents dels trets típics d'aquesta escola prehel·lenística, o sigui, la crítica i la burla. L'autor li dona la característica mítica de poder saltar per l'espai i el temps i, per tant, és qui connecta tots els personatges de l'obra. Així doncs, en Jordi Margarit (àlies Jeroni Dalmau i àlies Philologus) enraona amb Mènip i ens exposa totes les seves inquietuds, dubtes, contradiccions i, en general, tot el que pensa.

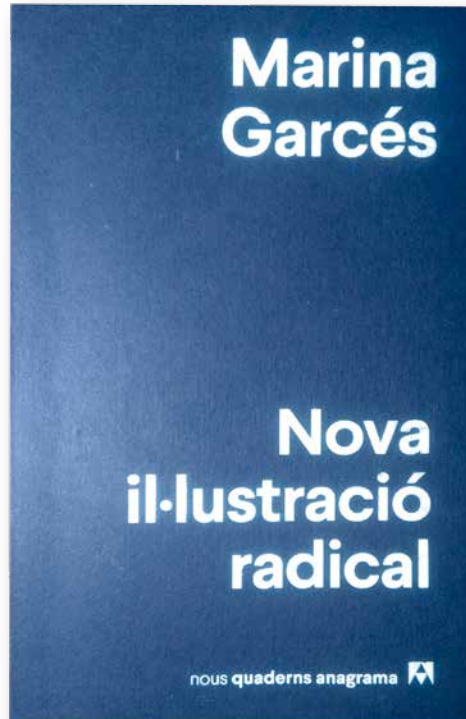
Amb aquests recursos, el llibre tracta molts temes. Ja a l'inici de la primera conversa se'ns recorda la màxima clàssica «Sóc home i res de l'humà m'és aliè». Les reflexions sobre qüestions concretes queden agrupades en quatre grans temàtiques: educació, moral, política i religió. Sovint, els punts de vista expressats són molt polèmics, però no hi falta mai el sentit de l'humor. Així, se'ns presenta la publicitat com la meravellosa i seductora catequesi del consumidor. La seva mirada irònica sobre l'actual dependència de la tecnologia

El progrés ha esdevingut només prosperitat, o sigui, ens ha aportat millores sobretot de tipus material

i, en concret, de les «pantalles lluminoses», fa que, fins i tot en el regne dels morts, el qual Philologus pot visitar gràcies a les arts de Mènip, els éssers humans teclegin ben concentrats en el seu mòbil i es preguntin desesperadament els uns als altres si tenen cobertura; estocada final, troben un cartell lluminós que els adverteix: «Abandoneu qualsevol esperança de trobar cobertura». El to baix continu del llibre és doble. Per una banda, és un lament per molts aspectes del nostre món, destacant algunes de les conseqüències nefastes del progrés científic i tècnic que ha donat lloc a un món que valora, sobretot, els béns materials i ha oblidat l'esperit. Per altra banda, hi ha una clara nostàlgia pel que hem perdut; determinats valors, formes de vida i especialment per la cultura clàssica. De fet, es pot dir que el llibre és un homenatge a la cultura clàssica, a la qual en Jordi Margarit ha dedicat la seva vida professional: «Els plaers sensuals (...) arriben a cansar i avorrir (...) la lectura dels clàssics mai decep i sempre ens tenen reservada alguna sorpresa» (pàg. 214).

Donant voltes a aquest plantejament del llibre d'en Jordi Margarit, fàcilment ens podem preguntar quina mena de progrés s'ha donat en les nostres societats. Sens dubte la modernitat il·lustrada ens ha deixat com a valuosa herència la confiança tranquil·litzadora en el progrés. Tendim a pensar que el futur sempre serà molt millor que el present i sobretot que el passat, perquè les capacitats racionals humanes resoldran tots els problemes possibles. Aquesta creença ha donat i encara dona sentit a molts esforços humans, inclosos els avenços científics i tècnics i les lluites revolucionàries. Però té esquerdes per tot arreu: el gulag soviètic, l'holocaust nazi, les bombes atòmiques, les guerres, l'escalfament global, la contaminació, la pèrdua de biodiversitat, la pobresa

creixent fins i tot en el món més desenvolupat, l'epidèmia d'obesitat, l'augment de depressions i un llarg etc. Hi ha molts senyals inquietants, avui i en el passat més recent. Tot i que hi ha hagut clares millores en el benestar humà, el futur no ha estat el paradís promès. Ni les revolucions contemporànies han creat un món clarament millor ni els avenços científics i tècnics només han produït beneficis. Analitzem alguns aspectes de què passa amb el progrés modern, tenint en compte, també, les aportacions del breu assaig recent de la filòsofa barcelonina Marina Garcés (*Nova il·lustració radical*, Bcn, ed. Anagrama, 2017). Dues tesis ens il·luminen la problemàtica.

qüestionat aquesta «ingenuïtat culturalista» perquè l'Holocaust es va produir, no fa ni un segle, a la culta Alemanya o avui en dia molts immigrants s'ofeguen a les portes de la culta Europa, etc. Ja J. J. Rousseau (s. XVIII) va advertir alarmat que «les nostres ànimes s'han corromput a mesura que les nostres ciències i les nostres arts han avançat cap a la perfecció» (*Discurs sobre les ciències i les arts*, pàg. 39, ed. Laia, Textos filosòfics, 1983). Rousseau, dominat per una clara inquietud moral, percep que amb les modernes bones maneres, per exemple, amaguem el que som o sentim de veritat i, per tant, la bona educació pot ensenyar també falsedat o hipocresia. En aquests nostres temps, totalment desbordats per

1a. El progrés ha esdevingut només prosperitat, o sigui, ens ha aportat millores sobretot de tipus material. Aquesta direcció única del progrés ens ha situat en la lògica del consumisme frenètic, del mai és prou o, segons en Jordi Margarit, en l'afany desmesurat del més nou i més actual que caracteritza la nostra època. Però el preu que paguem, tant individualment com col·lectiva, és altíssim. Ja hi ha molts estudis que indiquen que aquesta mena de riquesa no ens fa més feliços. A més, sabem que aquesta prosperitat té conseqüències nefastes tant en el nostre entorn natural (tots els coneguts problemes de tipus ecològic) com en el cultural i humà (malestar físic i anímic; pobles i llengües arrasades, etc.) Ja no podem ignorar que aquesta prosperitat és insostenible i és una clara amenaça per a la nostra supervivència.

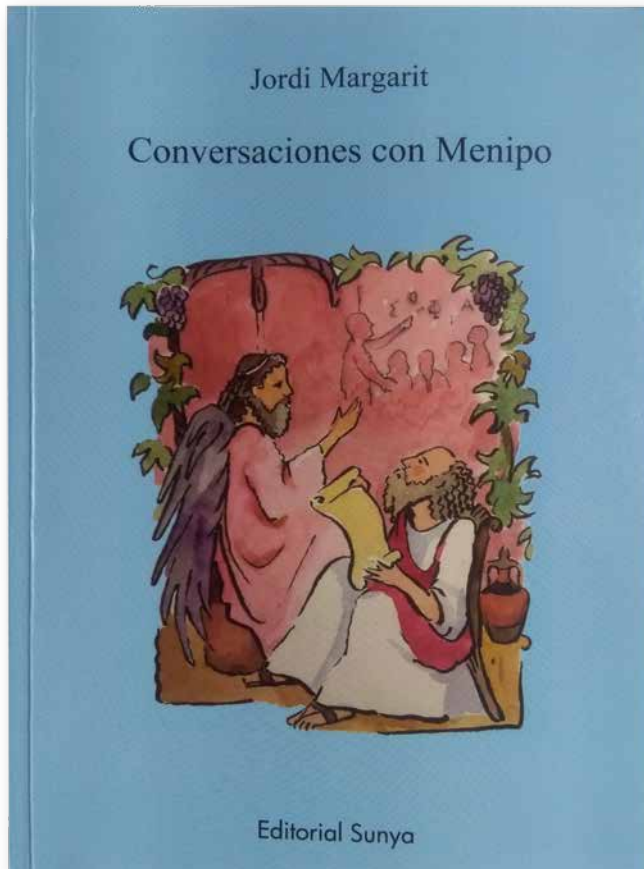
2a. No hi ha hagut progrés moral. Molts pensadors il·lustrats estaven convençuts que més cultura, més ciència i, en general, més saber racional implicaria que els éssers humans esdevindríem millors persones. Aquest optimisme el va representar molt bé Diderot (s. XVIII), l'ànima de la famosa *Enciclopèdia*. Quan justifica la necessitat d'aquesta magna obra, Diderot escriu que cal reunir tots els coneixements i transferir-los a les generacions futures perquè els nostres fills «en fer-se més instruïts es facin alhora més virtuoses i més feliços». Ens pot emocionar aquesta convicció, però malauradament ja no ens la podem creure. Tot i això, aquest convenciment es manifesta avui quan, davant de molts mals socials com la violència de gènere, es reclama sobretot més educació. Des de meitats del segle XX molts pensadors han

tanta informació, també sabem que la simple acumulació de coneixements no és garantia de cap millora moral (tampoc de més saviesa!). La sensibilitat moral, l'empatia o la capacitat de tenir en compte el que senten els altres són, com tantes altres característiques humanes, qualitats que cal ajudar a desenvolupar. Per fer-ho, no n'hi ha prou amb discursos i mestres ben intencionats si la cultura dominant va en la direcció contrària. Com diu en Jordi Margarit, els valors es viuen i es respiren. Però, realment abunden referents clars d'honestedat, de respecte, de prudència, d'autocontrol, de coherència, etc.?

Ja no podem ignorar que aquesta prosperitat és insostenible i és una clara amenaça per a la nostra supervivència

Amb la consciència d'aquest balanç negatiu, què podem fer? Les dues obres que han guiat aquest escrit presenten alternatives ben diferents.

En el llibre d'en Jordi Margarit queda dit i repetit que només recuperant l'espiritualitat sortirem del túnel fosc en el qual la modernitat ens ha instal·lat. Cal cercar dins de nosaltres mateixos per trobar la llum i el centre de tot, que és de naturalesa divina. La necessitat de transcendència, tan oblidada en els nostres temps, és una part essencial d'allò que ens fa humans i ens separa dels animals. Només aquesta transcendència i la nostra relació espiritual amb ella poden donar

un sentit sòlid i satisfactori a la nostra vida. Sense aquesta perspectiva religiosa, la vida humana esdevé buida perquè li falta una direcció segura.

Marina Garcés, amb *Nova il·lustració radical*, intenta neutralitzar la impotència i l'escepticisme que ens ofeguen davant tants problemes i fracassos que no podem ignorar. Considera que és urgent contrarestar la forta tendència a creure que no hi ha res a fer perquè ens hi va la nostra humanitat. Aquesta jove, i ja molt reconeguda, pensadora (Barcelona, 1973) ens proposa que no deixem de fer-nos aquesta elemental i radical pregunta: «això és viure?». Per tenir una

Sabem que la simple acumulació de coneixements no és garantia de cap millora moral (tampoc de més saviesa!).

La sensibilitat moral, l'empatia o la capacitat de tenir en compte el que senten els altres són, com tantes altres característiques humanes, qualitats que cal ajudar a desenvolupar. Per fer-ho, no n'hi ha prou amb discursos i mestres ben intencionats si la cultura dominant va en la direcció contrària

perspectiva adequada hem de recuperar de la Il·lustració l'exigent actitud crítica i autocrítica davant la credulitat ingènua que impera (què ens sedueix?, en què passem el temps?, etc.), en la distància. Hem perdut el futur promès però podem apropiarnos del temps que tenim i reelaborar el sentit de l'ara i l'aquí en la perspectiva emancipadora que ha de tenir qualsevol esforç humà: transformar-nos a nosaltres mateixos i el nostre món cap a bé. Per no perdre el present, que és el temps més humà si no s'aposta per cap transcendència, podem compartir, tots i de veritat, «les experiències fonamentals de la vida, com la mort, l'amor, el compromís, la por, el sentit de la dignitat i la justícia, la cura, etc.» (pàg. 68-9). Marina Garcés està convençuda que «pensant podem fer-nos millors i que només mereix ser pensat allò que, d'una manera o d'una altra, hi contribueix» (pàg. 30).

Pensem-hi, doncs!

M. GRÀCIA VILAVELLA GASULL

CARNS I EMBOTITS

Plaça Major, 6 - Tel. 972 64 06 03
LA BISBAL D'EMPORDÀ

C/ Major, 67 - Tel. 972 76 80 18
JAFRE

BASE escola de **dibuix i pintura**

Iniciació i nivell avançat
Estudiants BBAA i d'arquitectura
Ensenyaments artístics
Plàstica infantil

FONAMENTS
TÈCNiques
PROCEDIMENTS
PAISATGISME
FIGURA

ensenyament personalitzat
la classe gratuïta *

BASE Carmen Roger
La Tallada d'Empordà
www.carmenroger.com

informació:
T. 972 780 028
M. 687 892 858

Llagosta amb ous ferrats i patates fregides

És un plat de pescadors que podeu degustar a L'Empordanet

INGREDIENTS

Per a l'amanida:

- ✓ 1 llagosta
- ✓ Oli verge extra
- ✓ Ous
- ✓ Patates
- ✓ Pebre vermell dolç
- ✓ Sal

Es talla la llagosta, el cap per la meitat i la cua a rodelles.

Cobriu la cassola amb 1 cm d'oli.

A foc lent fregiu el cap de la llagosta i després la cua (el cap costa un xic més de cuire).

Amb el suc es fan els ous ferrats.

A part, es fregeixen les patates. Pel cim es tira un xic de suc, sal i pebre vermell.

Bon profit

Confitura de taronja (amarga)

INGREDIENTS

Per cada kg de taronges pesades amb la pell:

- ✓ ½ kg de sucre
- ✓ ½ litre d'aigua
- ✓ El suc de ½ llimona

Esterilitzeu els pots (vidre i tapadora).

Peseu els ingredients. Netegeu la pell de les taronges. Peleu-les i tal·leu les pells a la juliana fina (no hi ha de quedar gens de pela blanca).

Poseu una olla al foc amb l'aigua suficient per cobrir les pells. En bullir, tireu-hi les pells i feu-les bullir durant 12 minuts. Retireu l'olla del foc i coleu-les.

Elimineu totes les parts blanques que hagin quedat a la polpa i els pinyols, si n'hi ha, i tal·leu-la a trossets regulars.

Podeu reservar els pinyols i fer-ne un farcellet amb un drap per aprofitar-ne la pectina.

Poseu l'aigua que teniu pesada al foc. Quan bulli, tireu-hi la polpa, el suc de llimona, el sucre, les pells i el farcellet amb els pinyols.

Feu bullir el conjunt durant 1 hora i ½, remenant de tant en tant durant els primers 45 minuts i amb més freqüència a partir d'aquest moment i sobretot cap al final de la cocció per evitar que s'agafi.

Ompliu els pots en calent, tapeu-los i capgireu-los. En ser freds ja els podeu etiquetar i guardar.

NOTA:

Amb les proporcions indicades per a 1 kg de taronges en surten 2 pots mitjans.

RAMON CASARES

2018

Activitats d'estiu

LA TALLADA D'EMPORDÀ

JUNY

Divendres 23
REVETLLA DE SANT JOAN - FLAMA DEL CANIGÓ

Divendres 29 i dissabte 30
FESTA MAJOR DE LA TALLADA

JULIOL

Divendres 13, dissabte 14 i diumenge 15
FESTA MAJOR DE TOR

AGOST

Dissabte 4 i diumenge 5
FESTA MAJOR DE MARENYÀ

Dimecres 15
FESTA DE SANTA MARIA A L'EMPORDANET

Divendres 17
NIT DE JAZZ A MARENYÀ

Ajuntament de la
Tallada d'Empordà
www.latallada.cat

Col·laboren

COMISSIÓ
DE FESTES

Jove
ntut

